

KENTGES Mali Araçlar Komisyonu Raporu

2014

KENTGES (2010 – 2023)

Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı

Mali Araçlar Komisyonu

Çalışma Raporu

KENTGES Mali Araçlar Komisyonu
Üyesi Kurum ve Kuruluşlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Avrupa Birliği Bakanlığı

İçişleri Bakanlığı

Kalkınma Bakanlığı

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Maliye Bakanlığı

Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı

Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı

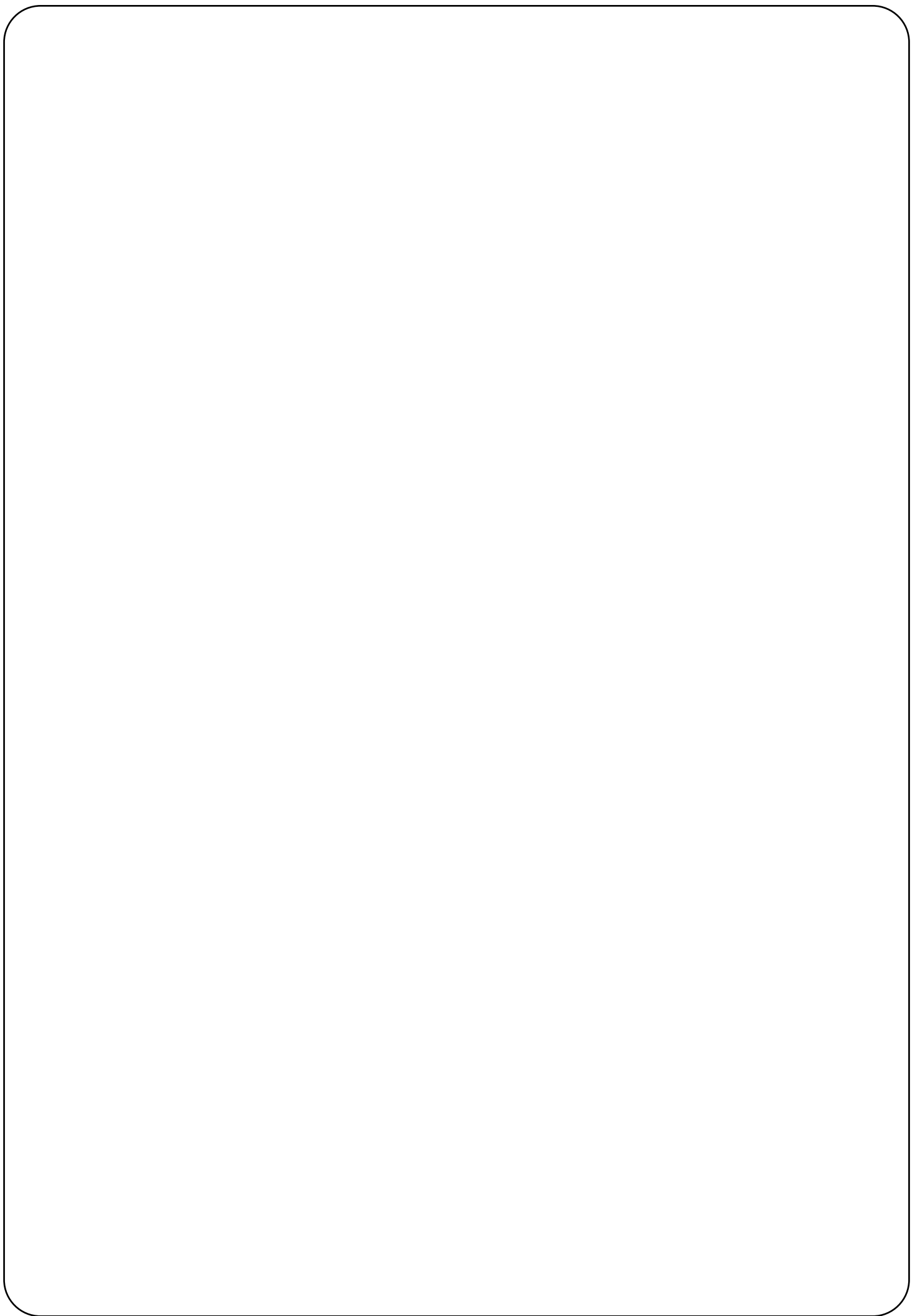
İller Bankası Anonim Şirketi

Türkiye Belediyeler Birliği

Vilayetler Hizmet Birliği

Ankara Büyükşehir Belediyesi

***Bu çalışmada yer alan veriler 2014 yılına aittir.**

İçindekiler

GİRİŞ	1
BELEDİYELERİN MALİ YAPISI VE GELİR KAYNAKLARI	2
ÖZ GELİRLER	2
VERGİLER	2
HARÇLAR.....	3
HARCAMALARA KATILMA PAYLARI	3
ÜCRETE TABİ İŞLER	4
DİĞER PAYLAR	4
GENEL BÜTÇE VERGİ GELİRLERİNDEN AYRILAN PAYLAR VE ÖDENEKLER	4
MAHALLİ İDARELER GENEL SEÇİMİNDEN ÖNCE UYGULANAN HALİ	5
MAHALLİ İDARELER GENEL SEÇİMİNDEN SONRAKİ HALİ.....	6
DENKLEŞTİRME ÖDENEĞİ.....	7
GENEL VE ÖZEL BÜTÇELİ İDARELERDEN YAPILACAK ÖDEMELER	7
BORÇLANMA, BAĞIŞ VE DİĞER GELİRLER	7
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNİN İLAVE GELİRLERİ	8
MERKEZİ İDARELERDEN BELEDİYELERE YAPILAN YARDIMLAR.....	9
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI.....	9
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI.....	11
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI	13
KALKINMA BAKANLIĞI.....	14
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI	15
MALİYE BAKANLIĞI	16
BAŞBAKANLIK HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI.....	17
BAŞBAKANLIK TOPLU KONUT İDARESİ BAŞKANLIĞI (TOKİ).....	19
İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ	22
TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ.....	25
VİLAYETLER HİZMET BİRLİĞİ	26
KENTGES BELEDİYE EYLEMLERİ.....	28
KENTGES EYLEMLERİ İLE KURUMSAL YARDIMLARIN İLİŞKİLENDİRİLMESİ	31
SONUÇ VE ÖNERİLER	45
KAYNAKÇA.....	48

GİRİŞ

Yüksek Planlama Kurulu'nun 25.10.2010 tarih ve 2010/34 sayılı kararı ile kabul edilerek, 4 Kasım 2010 tarih ve 27749 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan KENTGES Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı (2010–2023), yayımlandığı tarihten itibaren merkezi kurum ve kuruluşlar ile yerel yönetimlerce uygulanmaktadır.

Kurumların “ortak uygulama sorumluluğundaki” bir strateji belgesi olan KENTGES; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın koordinasyonunda ilgili kurum ve kuruluşların üst düzey temsilcilerinden oluşan “İzleme ve Yönlendirme Kurulu (İYK)” tarafından yürütülmekte ve izlenmektedir. İYK, KENTGES'in yayımlandığı tarihten itibaren 5 defa toplanmış olup, aldığı kararlarla belgenin uygulanması ve izlenmesine yönelik pek çok çalışmaya yön vermiştir. Bu çalışmalar arasında; KENTGES bilgilendirme toplantılarının düzenlenmesi, www.kentges.gov.tr internet sitesinin hazırlanması, belediyelerin sorumluluğundaki eylemlerin izlenmesine yönelik alt çalışma grubu kurularak “Belediyeler Anketi” çalışmasının gerçekleştirilmesi, merkezi kurumlar için internet tabanlı bir izleme sisteminin kurulması en etkin kararlardır. Bu kararlar Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü bünyesindeki “KENTGES İzleme Birimi (KİB)” tarafından uygulamaya geçirilmektedir.

KENTGES eylemlerinin merkezi ve yerel yönetimlerce hayata geçirilebilmesi, belediyelerin teknik ve mali kapasitelerinin artırılması ile desteklenmesine yönelik finansal araçların belirlenmesi amacıyla KENTGES İzleme ve Yönlendirme Kurulu (İYK)'nun 4. Toplantısı'nda “Mali Araçlar Komisyonu”nun kurulmasına karar verilmiştir. Komisyon üyeleri; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı koordinasyonunda; Avrupa Birliği Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı, Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, İller Bankası Anonim Şirketi, Türkiye Belediyeler Birliği, Vilayetler Hizmet Birliği ve Ankara Büyükşehir Belediyesi'nden uzmanlardan oluşturulmuştur.

“Mali Araçlar Komisyonu” tarafından, belediyelerin uygulama kapasitelerinin artırılmasına yönelik olarak merkezi kurum ve kuruluşlardan hâlihazırda yerel yönetimlere sağlanan mali ve teknik yardımlar irdelenerek, KENTGES hedefleriyle ilişkilendirilmesi amaçlanmıştır.

Bu doğrultuda hazırlanan rapor ile, mekânsal planlama ve kentleşme alanında yol haritası niteliğindeki KENTGES'in uygulanmasında belediyelere ihtiyaç duydukları destek konusunda kılavuzluk edilmiş olacaktır.

BELEDİYELERİN MALİ YAPISI VE GELİR KAYNAKLARI

Belediyelerin bütçeleri, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve 10.03.2006 tarih ve 26104 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri uyarınca belirlenen usul ve esaslara göre hazırlanmaktadır. Belediye bütçelerinde yer alan gelir kaynakları dört ana grupta toplanabilir.

Öz Gelirler

Anayasa’nın 127’nci maddesinde mahalli idarelere görevleriyle orantılı gelir sağlanır hükmü yer almaktadır. Belediye gelirlerinin en önemli kaynağını 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu¹ ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu² çerçevesinde tahsil edilen gelirler oluşturmaktadır. Söz konusu kanunlar dolayısı ile elde edilen gelirler belediyelerin öz gelirlerini oluşturmaktadır. Ayrıca 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun³ “Belediyenin Gelirleri” başlıklı 59’uncu maddesi çerçevesinde elde edilen gelirler de belediyelerin öz gelirleri kapsamındadır.

Belediyenin öz gelirleri;

- 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nda sayılan gelirler ve paylar,
- 5779 sayılı İl Özel İdareleri ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun’a göre Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden ayrılan paylar,
- 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa göre tahsil edilen emlak vergisi,
- Belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarının kira veya başka bir surette değerlendirilmesinden elde edilen gelirler ve
- Her türlü girişim, iştirak ve faaliyetler karşılığı sağlanacak gelirlerden oluşmaktadır.

Belediye gelirleri; 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nda dört ayrı kısım olarak düzenlenmiştir. *Vergiler* birinci kısımda, *harçlar* ikinci kısımda, *harcamalara katılma payları* üçüncü kısımda, *vergi ve harç tarifelerinin tespitine ilişkin düzenlemeleri de içeren çeşitli hükümler* ise dördüncü kısımda düzenlenmiştir. Belediyelerin öz gelirleri dışında merkezi bütçeden yapılan transferler de diğer gelirlerini oluşturmaktadır.

Vergiler

Belediyenin tahsile yetkili olduğu vergiler İlan ve Reklam Vergisi, Eğlence Vergisi ile Haberleşme Vergisi, Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi, Yangın Sigorta Vergisi ve Çevre Temizlik Vergisi gibi çeşitli vergilerdir. Belediyeler tarafından Belediye Gelirleri Kanunu ve Emlak Vergisi Kanunu’na göre tahsil edilen vergiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

¹ 29.05.1981 tarih ve 17354 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

² 11.08.1970 tarih ve 13576 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

³ 13.07.2005 tarih ve 25326 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Vergi	Kanun No./Madde No.
Emlak Vergisi	2464
İlan ve Reklam Vergisi	2464 /12-16
Eğlence Vergisi	2464/17-22
Haberleşme Vergisi	2464/29-33
Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi	2464/34-39
Yangın Sigorta Vergisi	2464/40-44
Çevre Temizlik Vergisi	2464/ mükerrer 44

Tablo 1: Belediyeler tarafından tahsil edilen vergiler

Harçlar

Belediyenin tahsile yetkili olduğu harçlar ise İşgal Harcı, Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı, Kaynak Suları Harcı, Tellallık Harcı, Hayvan Kesimi, Muayene ve Denetleme Harcı, Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcı, Bina İnşaat Harcı, imar ile ilgili harçlar ve çeşitli harçlardır.

Belediyeler tarafından Belediye Gelirleri Kanunu'na göre tahsil edilen harçlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Harç	Kanun No./Madde No.	
İşgal Harcı	2464/52-57	
Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı	2464/58-62	
Kaynak Suları Harcı	2464/63-66	
Tellallık Harcı	2464/67-71	
Hayvan Kesimi Muayene ve Denetleme Harcı	2464/72-75	
Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcı	2464/76-78	
Bina İnşaat Harcı	2464/ Ek Md.1- Ek Md.6	
Kayıt ve Suret Harcı	2464/79	
İmar ile İlgili Harçlar	Parselasyon Harcı	
	İfraz ve Tevhit Harcı	
	Plan ve Proje Harcı	
	Zemin Açma İzni ve Toprak Hafriyat Harcı	2464/80
	Yapı Kullanma İzni Harcı	
İşyeri Açma İzin Harcı	2464/81	
Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı	2464/82	
Sağlık Belgesi Harcı	2464/83	

Tablo 2: Belediyeler tarafından tahsil edilen harçlar

Harcamalara Katılma Payları

Belediyenin tahsile yetkili olduğu harcamalara katılma payları ise Yol Harcamalarına Katılma Payı, Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı ve Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payıdır.

Paylar		Kanun No./Madde No.
Harcamalara Katılma Payı	Yol Harcamalarına Katılma Payı	2464/86-87-88
	Kanalizasyon Harcamalarına Kat. P.	
	Su Tesisleri Harcamalarına Kat. P.	
Madenlerden ve Müze Giriş Ücretlerinden Aktarılan Pay		2464/97

Tablo 3: Belediyeler tarafından tahsil edilen paylar

Ücrete Tabi İşler

Belediyeler 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağılı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir.

Diğer Paylar

Müze Giriş Ücretleri Payı; Türkiye Büyük Millet Meclisine bağılı milli saraylar hariç, belediye ve mücavir alan sınırları içinde gerçek ve tüzel kişilerce işletilen her türlü müzenin giriş ücretlerinin %5'i belediye payı olarak ayrılır.

Maden Payı; Belediye ve mücavir alan sınırları içinde faaliyet gösteren maden işletmelerince, 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 14'üncü maddesinde yer alan paylara ilaveten yıllık satış tutarının % 0,2'si oranında belediye payı ayrılır.

Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Ayrılan Paylar ve Ödenekler

Bilindiği üzere 02.07.2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun hükümleri uyarınca, il özel idareleri ve belediyelere genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden pay ayrılmakta olup, söz konusu paylara ilişkin tutarlar Bakanlık bütçesinde de ödenek olarak öngörülmektedir. Öte yandan söz konusu tutarlar Kanunen ya ilgili belediyesine gönderilmek üzere İller Bankası Anonim Şirketi'ne ya da doğrudan ilgili büyükşehir belediyesine aktarılmaktadır. Buna göre Maliye Bakanlığı bütçesinde yer alan söz konusu ödeneklerin, belediyelere yapılan yardım olarak değil, Kanunen genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan pay şeklinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

2012 yılı genel bütçe vergi gelirlerinden mahalli idarelere aktarılan pay 27.243.013.000 TL olup; bu gelirin toplam mahalli idare gelirleri içindeki payı % 38,93'dir.

6360 sayılı Kanun sonrası belediyelerin genel bütçe vergi gelirlerinden aldıkları paylar aşağıdaki tabloda görüldüğü şekilde değişmiştir.

ESKİKANUN (5779)

Payın Adı	Oranı	Dağıtım Şekli
Büyükşehir Belediye Payı (İVGP)	%5	Büyükşehir sınırları içinde tahsil edilen verginin (İVGP) %5'i büyükşehir belediyelerine pay olarak verilmektedir. Bu payın %70'i doğrudan ilgili büyükşehir belediyesine, %30'u ise bir havuzda toplanarak nüfusları oranında bütün büyükşehir belediyelerine dağıtılmaktadır.
Büyükşehir İlçe Belediye Payı (GBVG)	%2,5	GBVG üzerinden büyükşehir ilçe belediyesi payı olarak ayrılan %2,5 oranındaki payın; %30'u büyükşehir belediyelerine, %10'u büyükşehir belediyelerine bağlı su ve kanalizasyon idarelerine ve %60'ı büyükşehir ilçe belediyelerine nüfusları oranında dağıtılmaktadır.
Diğer Belediye Payı (GBVG)	%2,85	GBVG üzerinden büyükşehirler dışındaki belediyelere ayrılan %2,85 oranındaki payın; %80'i nüfusları oranında, %20 ise gelişmişlik endeksine göre dağıtılmaktadır.
İl Özel İdareleri Payı (GBVG)	%1,15	İl özel idare payının; yüzde 50'lik kısmı illerin nüfusuna, yüzde 10'luk kısmı illerin yüzölçümüne, yüzde 10'luk kısmı illerin köy sayısına, yüzde 15'lik kısmı illerin kırsal alan nüfusuna, yüzde 15'lik kısmı illerin gelişmişlik endeksine, göre dağıtılır.
Denkleştirme Ödeneği (GBVG)	%01	Denkleştirme ödeneğinin yüzde 60'ı, nüfusu 5.000'e kadar olan belediyelere, yüzde 40'ı ise nüfusu 5.001 - 9.999 arasında olan belediyelere eşit şekilde dağıtılır.

YENİ KANUN (6360)

Payın Adı	Oranı	Dağıtım Şekli
Büyükşehir Belediye Payı (İVGP)	% 6	Büyükşehir sınırları içinde tahsil edilen verginin (İVGP) %6'sı büyükşehir belediyelerine pay olarak verilmektedir. Bu payın %60'ı doğrudan ilgili büyükşehir belediyesine, %40'ı ise bir havuzda toplanır. Havuzda toplanan bu tutarın %70'i nüfus %30'u ise yüzölçümü esasına göre dağıtılır.
Büyükşehir İlçe Belediye Payı (GBVG)	% 4,5	GBVG üzerinden büyükşehir ilçe belediyesi payı olarak ayrılan %4,5 oranındaki payın; %30'u büyükşehir belediyelerine, %10'u büyükşehir belediyelerine bağlı su ve kanalizasyon idarelerine ve %60'ı büyükşehir ilçe belediyelerine nüfusları oranında dağıtılmaktadır.
Diğer Belediye Payı (GBVG)	% 1,50	GBVG üzerinden büyükşehirler dışındaki belediyelere ayrılan %1,50 oranındaki payın; %80'i nüfusları oranında, %20'si ise gelişmişlik endeksine göre dağıtılmaktadır.
İl Özel İdareleri Payı (GBVG)	% 0,50	İl özel idare payının; yüzde 50'lik kısmı illerin nüfusuna, yüzde 10'luk kısmı illerin yüzölçümüne, yüzde 10'luk kısmı illerin köy sayısına, yüzde 15'lik kısmı illerin kırsal alan nüfusuna, yüzde 15'lik kısmı illerin gelişmişlik endeksine, göre dağıtılır. (51 il belediyesi)
Denkleştirme Ödeneği (GBVG)	%01	Nüfusu 10.000'e kadar olan belediyeler için kullanılmak üzere denkleştirme ödeneğinin %65'i eşit kalan %35'i ise nüfus esasına göre dağıtılır.

İVGP: İlde toplanan Vergi Gelirleri Payı , GBVG: Genel Bütçe Vergi Gelirleri Tahsilatı

Tablo 4: Belediyelerin genel bütçe vergi gelirlerinden aldıkları paylar

(Kaynak: Türkiye Belediyeler Birliği)

Mahalli idareler genel seçiminden önce uygulanan halı

2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun uyarınca genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamının; %2,85'i büyükşehir dışındaki belediyelere, %2,50'si büyükşehir ilçe belediyelerine ve %1,15'i il özel idarelerine ayrılır. 06.06.2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (I) sayılı listede yer alan mallardan tahsil edilen özel tüketim vergisi hariç olmak üzere Büyükşehir belediye sınırları içinde yapılan genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamının %5'i ile genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden büyükşehir ilçe belediyelerine ayrılan payların %30'u büyükşehir belediye payı olarak ayrılır.

İl özel idare payı; Genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamından ayrılan %1,15 tutarındaki il özel payının;

- %50'lik kısmı illerin nüfusuna,
- %10'luk kısmı illerin yüzölçümüne,
- %10'luk kısmı illerin köy sayısına,
- %15'lik kısmı illerin kırsal alan nüfusuna,
- %15'lik kısmı illerin gelişmişlik endeksine göre İller Bankası tarafından dağıtılır.

Büyükşehir dışındaki belediye payı; Genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamından ayrılan %2,85 tutarındaki Büyükşehir dışındaki belediye payının %80'lik kısmı belediyelerin nüfusuna ve %20'lik kısmı gelişmişlik endeksine göre İller Bankası Anonim Şirketi tarafından belediyelere dağıtılır.

Büyükşehirlerdeki ilçe belediye payı; Genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamından ayrılan %2,50 tutarındaki büyükşehirlerdeki ilçe belediye payı nüfus esasına göre dağıtılır. Hesaplanan tutardan %30'luk büyükşehir belediyesi payı ayrıldıktan sonra kalan miktar, büyükşehir ilçe belediyelerinin hesabına İller Bankası Anonim Şirketi tarafından aktarılır.

Büyükşehir belediye payı; 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (I) sayılı listede yer alan mallardan tahsil edilen özel tüketim vergisi hariç olmak üzere, büyükşehir belediye sınırları içinde yapılan genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamının %5'i ile genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden büyükşehir ilçe belediyelerine ayrılan payların %30'u miktarındaki büyükşehir belediye payının; %70'i doğrudan ilgili büyükşehir belediyesi hesabına aktarılır. Kalan %30'luk kısmı ise büyükşehir belediyeleri arasında nüfus esasına göre dağıtılır.

Mahalli idareler genel seçiminden sonraki hali

2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun uyarınca, genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamının %1,50'si büyükşehir dışındaki belediyelere, %4,50'si büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerine ve %0,5'i il özel idarelerine ayrılır. 06.06.2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (I) sayılı listede yer alan mallardan tahsil edilen özel tüketim vergisi hariç olmak üzere, büyükşehir belediye sınırları içinde yapılan genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamının %6'sı ile genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerine ayrılan payların %30'u büyükşehir belediye payı olarak ayrılır. Maliye Bakanlığı büyükşehir belediye paylarını bu belediyelere doğrudan, il özel idareleri ve diğer belediyelerin paylarını ise ilgili idarelere aktarılmak üzere tahsil edilen ayı takip eden ayın sonuna kadar İller Bankası Anonim Şirketi'ne aktarır.

İl özel idare payı; Genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamından ayrılan %0,5 tutarındaki il özel payının;

- a) %50'lik kısmı illerin nüfusuna,
- b) %10'luk kısmı illerin yüzölçümüne,
- c) %10'luk kısmı illerin köy sayısına,
- ç) %15'lik kısmı illerin kırsal alan nüfusuna,
- d) %15'lik kısmı illerin gelişmişlik endeksine, göre İller Bankası tarafından dağıtılır.

Büyükşehir dışındaki belediye payı; Genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamından ayrılan %1,50 tutarındaki Büyükşehir dışındaki belediye payının %80'lik kısmı belediyelerin nüfusuna ve %20'lik kısmı gelişmişlik endeksine göre İller Bankası Anonim Şirketi tarafından belediyelere dağıtılır.

Büyükşehirlerdeki ilçe belediye payı; Genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamından ayrılan %4,50 tutarındaki büyükşehirlerdeki ilçe belediye payının %90'lık kısmı ilçelerin nüfusuna, yüzde 10'luk kısmı ise ilçelerin yüzölçümüne göre dağıtılır. Hesaplanan tutardan %30'luk büyükşehir belediyesi payı ayrıldıktan sonra kalan miktar, büyükşehir ilçe belediyelerinin hesabına İller Bankası Anonim Şirketi tarafından aktarılır.

Büyükşehir belediye payı; 06.06.2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (I) sayılı listede yer alan mallardan tahsil edilen özel tüketim vergisi hariç olmak üzere, büyükşehir belediye sınırları içinde yapılan genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamının %6'sı tutarındaki Büyükşehir belediye payının %60'ı Bakanlık tarafından doğrudan ilgili büyükşehir belediyesi hesabına aktarılır. Kalan %40'lık kısmının %70'i nüfusa, %30'u yüzölçümü esasına göre büyükşehir belediyeleri arasında dağıtılır. Büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerine ayrılan payların %30'u miktarındaki büyükşehir belediye payı, Maliye Bakanlığı tarafından doğrudan ilgili büyükşehir belediyesine aktarılır.

Denkleştirme Ödeneği

02.07.2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanununun 6. maddesi uyarınca kesinleşmiş en son genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamının binde biri Maliye Bakanlığı bütçesine, nüfusu 10.000'e kadar olan belediyeler için kullanılmak üzere denkleştirme ödeneği olarak konulur. Bakanlık, bu ödeneği mart ve temmuz aylarında iki eşit taksit hâlinde dağıtılmak üzere, İller Bankası Anonim Şirketi hesabına aktarır. İller Bankası Anonim Şirketi, hesabına aktarılan ödeneğin %65'ini eşit şekilde, %35'ini ise nüfus esasına göre dağıtır.

Genel ve Özel Bütçeli İdarelerden Yapılacak Ödemeler

Belediyelerin önemli bir gelir kaynağı da genel ve özel bütçeli idarelerden aktarılan ödemelerdir. Bu yardımlar genel bütçeye konulan ödeneklerden veya kanunla kurulmuş fonlardan ödenen paralardır. Bunlar, genel amaçlı yardımlar, özel amaçlı yardımlar ve çeşitli bakanlık bütçelerine konulan ödeneklerden yapılan yardımlar olarak sınıflandırılabilir. Bu konu bir sonraki bölümde ayrıntılı olarak ele alınmaktadır.

Borçlanma, Bağış ve Diğer Gelirler

Belediyelerin merkezden verilen pay ile yerel gelirlerinin dışında farklı üçüncü gelir türü borçlanmadır. İlk iki gelir türü görece düzenli iken borçlar geçicidir. Bu nedenle belediye maliyesinde ilk iki gelir türü 'olağan gelir' diye tanımlanırken, borçlar 'olağanüstü gelir'

olarak sınıflandırılmıştır. Belediyeler 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 68. maddesinde gösterilen usul ve esaslar çerçevesinde İller Bankası Anonim Şirketi'nden ve ticari bankalardan yatırım kredisi ve nakit kredi kullanmak suretiyle iç borçlanma ve Hazine Müsteşarlığı görüşü almak suretiyle dış borçlanma yapabilirler ve tahvil ihraç edebilirler.

Belediyelerin ayrıca, bağışlar, taşınır ve taşınmaz malların kira, satış ve başka suretle değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler, faiz ve ceza gelirleri, her türlü girişim, iştirak ve faaliyetler karşılığı sağlanacak gelirler gibi gelir kalemleri de bulunmaktadır.

Büyükşehir Belediyelerinin İlave Gelirleri

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 23. maddesinde sayılan büyükşehir belediyelerinin gelirleri ise yukarıda belirtilenlere ek olarak; bağlı kuruluşların kesin hesaplarındaki gelirleri ile giderleri arasında oluşan fazlalık sonucu aktarılacak gelirler, Büyükşehir belediyesi iktisadî teşebbüslerinin safi hasılatından büyükşehir belediye meclisi tarafından belirlenecek oranda alınan hisseler ve tespit edilen park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirin ilçe ve ilk kademe belediyelerine, nüfuslarına göre dağıtılacak %50'sinden sonra kalacak %50'sidir.

MERKEZİ İDARELERDEN BELEDİYELERE YAPILAN YARDIMLAR

Belediyelerin önemli bir gelir kaynağı da genel ve özel bütçeli idarelerden aktarılan ödemelerdir. Bu yardımlar genel bütçeye konulan ödeneklerden veya kanunla kurulmuş fonlardan ödenen paralardır. Genel amaçlı yardımlar, özel amaçlı yardımlar ve çeşitli bakanlık bütçelerine konulan ödeneklerden yapılan yardımlar olarak sınıflandırılabilir. Bunların yanı sıra danışmanlık, teknik yardımlar ve kapasite geliştirmeye yönelik de yardımlar bulunmaktadır.

<ul style="list-style-type: none">• Çevre katkı payı• Kentsel dönüşüm hizmetleri• Turizm Öncelikli Yöre Belediyelerine Yardım <p>Çevre ve Şehircilik Bakanlığı</p> 	<ul style="list-style-type: none">• IPA ve diğer AB kaynaklı fonlar• AB projesi hazırlama teknik yardım• Kapasite geliştirme eğitimleri <p>Avrupa Birliği Bakanlığı</p> 	<ul style="list-style-type: none">• Kurumsal yapının güçlendirilmesi• Belediye gelirleri• Personel istihdamı• Belediyelere Yapılacak Yardımlar Ödeneği <p>İçişleri Bakanlığı</p> 	<ul style="list-style-type: none">• Yatırım projelerinin değerlendirilmesi• Kalkınma Ajansları proje yardımları <p>Kalkınma Bakanlığı</p>
<ul style="list-style-type: none">• Doğrudan mali yardım• Belediye gelirleri• Personel istihdamı <p>Maliye Bakanlığı</p> 	<ul style="list-style-type: none">• Dış kredi desteği• Doğrudan mali yardım <p>Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı</p> 	<ul style="list-style-type: none">• Teknik yardım• Talep ile konut yapımı <p>TOKİ</p> 	<ul style="list-style-type: none">• Belediye payları, kredileri• Altyapı konusunda teknik yardım• Planlama konusunda teknik yardım <p>İLBANK A.Ş.</p>
<ul style="list-style-type: none">• Belediyelere mali, teknik ve hukuki yardım <p>Türkiye Belediyeler Birliği</p> 	<ul style="list-style-type: none">• Valilikler ve belediyeler arası ilişkilerin düzenlenmesi <p>Vilayetler Hizmet Birliği Başkanlığı</p> 	<ul style="list-style-type: none">• Kültür Varlıklarını koruma Katkı Payı yardımları• Tescilli yapı onarım hibesi <p>Kültür ve Turizm Bakanlığı</p> 	

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü'nce, Genel Yönetim kapsamındaki kamu idarelerine (Belediyeler, İl Özel İdareleri, Kaymakamlıklar ve bunların oluşturdukları birlikler) çevre ile ilgili projelerde kullanılmak üzere Çevre Katkı Payları⁴ndan Şartlı Nakdi Yardımlar yapılmaktadır.

⁴ Çevre Katkı Payları, "Çevre Gelirlerinin Takip ve Tahsili ile Tahsilat Karşılığı Öngörülen Ödenegin Kullanımı Hakkında Yönetmelik"e göre ithaline izin verilen kontrole tabi yakıt ve atıkların CIF bedelinin yüzde biri ile hurdaların CIF bedelinin binde beşi oranında alınacak miktardan, Büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerince tahsil edilen su ve kullanılmış suları uzaklaştırma bedelinin yüzde biri oranında alınacak miktardan, 2872 sayılı Çevre Kanununa göre verilecek idarî para cezalarından ilgili mevzuatına göre genel bütçeye gelir kaydedilenlerden, bu Yönetmeliğe göre verilecek kredilerin faizleri, banka faizleri ve kredi anapara geri dönüşlerinden, her türlü hibe, bağış, yardım ve diğer gelirlerden oluşmaktadır.

Bu kapsamda “Çevre Kirliliğinin Giderilmesi” amacıyla çöp kamyonu, vidanjör, arazöz, yol süpürme aracı, çöp konteynerleri, ilaçlama ekipmanı sağlanmakta ve dere temizleme projelerine yardım yapılmaktadır. Bunun yanında çevreci sokaklar, parklar, bisiklet yolları, kanalizasyon projeleri, Atıksu Arıtma Tesisleri, Katı Atık Düzenli Depolama Tesisleri ve Derin Deniz Deşarjı projelerine %45 oranında maddi destek sağlanmaktadır. Mevcut Atıksu Arıtma Tesislerine ise %50 oranında enerji gideri yardımı yapılmaktadır. Bisiklet Yolu Projeleri başvurusunda bulunan belediyelerin talebi teknik açıdan İklim Değişikliği ve Hava Yönetimi Dairesince incelenerek, uygun görülen projeler için Şartlı Nakdi Yardım yapılmaktadır. Bu kapsamda, **Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü**’nce 2014 yılına kadar 64 bisiklet yolu için kaynak aktarımında bulunulmuştur.

Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğünce 2010 yılında 153.870.038, 2011 yılında 205.660.443, 2012 yılında 151.958.975 ve 2013 yılında (2014 Haziran ayına kadar) 104.893.212 TL yardım gerçekleştirilmiştir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı **Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü**’nce yürütülen Turizm Öncelikli Belediyelere (TÖYB) yapılan yardımlar konusu, “İmar Uygulamaları Projesi” adıyla, tarihi ve turistik yörelerin imar uygulamalarını desteklemek üzere 1970’li yıllarda İmar ve İskân Bakanlığı’nun yıllık projesi olarak Yatırım Programına alınmış ve bugüne kadar sürdürülmüştür. Projeye geçen süre zarfında genel bütçeden her yıl ödenek aktarılamamıştır ancak, 15/07/2008 tarih ve 26937 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun’un 6. maddesinin 2. fıkrası gereğince, “İmar Uygulamaları Projesi” kapsamında 2014 yılı sonuna kadar her yıl ödenek aktarılmıştır.

Turizm Öncelikli Belediyelere yapılan yardımlar kapsamında, son üç yılda 243 Belediyeye toplam 33.612.000 TL gönderilmiştir. Ayrıca, 2013 yılı içerisinde 328 tane Belediye bu kapsama alınmıştır.

Yıllar	Belediye Sayısı	Toplam Ödenek	Harcanan Ödenek
2011	18	6.360.000TL	5.975.000 TL
2012	112	16.437.000TL	14.005.000TL
2013	113	11.500.000TL	11.200.000 TL
Toplam	243	34.297.000 TL	31.180.000 TL

Tablo 5: Yıllara göre turizm öncelikli belediyelere gönderilen ve gerçekleşen ödenekler

2013 TÖYB listesinde yer alan Belediye sayısı 328 olmakla birlikte 6360 sayılı Yasa Hükmünce 30 Mart 2014 tarihli Yerel Seçimler itibariyle toplamda 118 Belediyenin bir kısmının mahalle olması nedeni ile mevcut liste 210’a düşmüştür.

Projeye ilişkin olarak Kalkınma Bakanlığı ile yapılan toplantılarda, turizm sektöründe yer alan projenin sonlandırılması kararı alınmış, şehirleşme sektöründe yer alacak yeni bir proje çalışmasının yürütülmesinin uygun olacağı değerlendirilmiştir.

31.05.2012 tarih ve 28309 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı **Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Genel Müdürlüğü**nce yürütülen 6306 sayılı “Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki” Kanunun temel amacı; ülkemizdeki afet riski altında bulunan alanlar ile bu alanlar dışındaki riskli yapıların bulunduğu arsa ve arazilerde, fen ve sağlık kurallarına uygun, sağlıklı ve güvenli yaşam çevrelerinin oluşturulmasıdır. Anılan Kanun kapsamında belirlenen “Riskli Alan ve Rezerv Yapı Alanlarında” yapılan/yapılacak olan iyileştirme, tasfiye ve yenileme çalışmalarını Çevre ve Şehircilik Bakanlığı öncülüğünde belediyeler, TOKİ ve malikler tarafından yürütülmesi esas alınmıştır.

Bu kapsamda zemin yapısı veya üzerindeki yapılaşma sebebiyle can ve mal kaybına yol açma riski taşıyan, Bakanlık veya İdare tarafından Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının görüşü de alınarak belirlenen ve Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca kararlaştırılan riskli alanlarda yapılacak iş ve işlemlerde (hâlihazır harita, jeolojik-jeoteknik etüt, hak sahipliği tespiti, kıymet takdiri, zemin iyileştirmesi, yıkım ve tahliye işlemleri, imar planı, kentsel tasarım ve master plan hazırlanması vb.) 6306 sayılı Kanunun 7. maddesinin 12. fıkrası gereği, Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca Dönüşüm Projeleri Özel Hesabından söz konusu uygulamaların yürütülmesi için talepte bulunan ilgili belediyesine mali yardım ve teknik destekler verilmektedir.

Yukarda belirtilen riskli alanlardaki yerinde dönüşüm uygulamalarının dışında, zemin durumu ve/veya afet riskleri açısından yerinde dönüşümün mümkün olmadığı alanlardaki uygulamalar; 6306 sayılı Kanun kapsamında Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca belirlenen “Rezerv Yapı Alanı”nda gerçekleştirilmektedir.

Avrupa Birliği Bakanlığı

Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından 2008 yılında uygulanmaya başlanan “AB ve Türkiye Arasındaki Sivil Toplum Diyalogunun Geliştirilmesi Projesi” ile 2012 yılına kadar sivil toplumun temsilinde önemli bir role sahip olan belediyeler, üniversiteler, meslek örgütleri ve gençlik girişimleri tarafından uygulanan 119 projeye toplam 19,5 milyon avro hibe desteği sağlamıştır.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile 2008 ve 2010 yıllarında imzalanmış olan protokoller çerçevesinde, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve İlçe Belediyelerden gelen personele yönelik olarak AB Bakanlığı tarafından “AB Müktesebatı ve Yerel Yönetimlerde Uygulanması” konularında eğitimler düzenlenmiş olup bahsi geçen protokol 2012

yılında yenilenerek, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve bağlı kuruluşlarda çalışan personele yönelik olarak AB Müktesebatı eğitimleri düzenlenmiştir.

2011 yılı başında Avrupa Birliği Bakanlığı, Türkiye Belediyeler Birliği ile "Belediyelerimiz AB'ye Hazırlanıyor Projesi"ni geliştirmiştir. Proje, 2012 yılında çeşitli etkinlikler ve yeni ortaklıklarla devam etmiştir. Proje kapsamında Gaziantep ve Elazığ'daki bölgesel toplantılarda belediyelere AB müktesebatının iki önemli konu başlığı olan "Tarım ve Kırsal Kalkınma" ve "Çevre" alanında belediyeleri ilgilendiren hususlarla "AB Mali Yardımlarından Belediyelerin Nasıl Faydalanabileceği" konusunda; Hatay'da düzenlenen ulusal toplantıda ise "Tarım, Gıda Güvenliği ve Balıkçılık" ile belediyelerin "AB Üyesi Ülkelerdeki Belediyelerle Kültürlerarası Diyalogu" ve "AB Mali Yardımlarından Belediyelerin Nasıl Faydalanabileceği" konularında Avrupa Birliği Bakanlığı'nun ilgili Başkanları tarafından sunumlar yapılmıştır. Belediyelerimizi yakından ilgilendiren konularda iyi uygulamaları görmek amacıyla çalışma ziyareti gerçekleştirilmiştir. Diğer taraftan, Proje Bilgilendirme Broşürü ve "AB Mali Yardımları ve Belediyelere Sağlanan Destekler" kitapçığı hazırlanarak, düzenlenen "Sivil Toplum, Gençlik ve Yerel Yönetimler AB Yolunda" konulu toplantıda tüm katılımcılara dağıtılmıştır. Proje kapsamında 9 Mayıs 2012'de Ankara'da yapılan proje fuarı AB hibeleri konusunda farkındalığın artırılmasına katkıda bulunmuştur. Ayrıca, Birlik Programlarına yönelik olarak 600'ün üzerinde yerel yönetim, STK ve özel sektör temsilcisinin katılım sağladığı beş farklı eğitim gerçekleştirilmiştir. Proje faaliyetleri sona ermiştir.

"Ankara AB'ye Hazırlanıyor" Projesi 27 Mart 2012'de Avrupa Birliği Bakanlığı, Ankara Valiliği ve Ankara Büyükşehir Belediyesi arasında imzalanan bir protokolle yürürlüğe girmiştir. Proje kapsamında, Ankara'da proje kapasitesinin artırılması ve AB mali yardımlarından azami ölçüde yararlanılmasını sağlamak amacıyla AB hibe programına yönelik olarak 5 farklı proje hazırlama eğitimi gerçekleştirilmiş ve 600'ün üzerinde kişi bilgilendirilmiştir. Bunun yanı sıra, 9 Mayıs Avrupa Günü etkinlikleri çerçevesinde, Ankara ilinde uygulanmış veya uygulanmakta olan ve AB tarafından finanse edilen başarılı proje örneklerinin yer aldığı bir "Proje Fuarı" düzenlenmiştir. Proje faaliyetleri sona ermiştir.

26 Nisan 2012 tarihinde Avrupa Birliği Bakanlığı, İstanbul Valiliği, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Türkiye Belediyeler Birliği arasında imzalanan protokol ile "İstanbul AB'ye Hazırlanıyor" Projesinin uygulamasına başlanmıştır. Proje kapsamında bugüne kadar, farkındalık ve kapasite artırma aktivitelerinin yanı sıra Kaymakamlık ve ilçe belediyelerinin AB üyesi ülkelerdeki muadil kuruluşları ile AB müktesebatının yereldeki uygulamalarına yönelik ortak çalışmalar yapabilmelerini sağlamak amacıyla "Şehir Eşleştirme Programı" geliştirilmiş ve İstanbul ilinden gelen 34 başvuru sonucunda belirlenen Bağcılar, Beylikdüzü, Beyoğlu, Gaziosmanpaşa, Güngören, Maltepe, Sarıyer,

Şile, Sultanbeyli ve Ümraniye ilçeleri ile yine AB ülkelerinden gelen başvurular sonucu belirlenen yerel yönetimler 22-24 Mayıs 2013 tarihlerinde düzenlenen çalıştayda biraraya gelmiştir. Söz konusu çalıştay sonucunda Bağcılar-Hamm (Almanya), Beylikdüzü-Münih (Almanya), Beyoğlu-Gent (Belçika), Güngören-Pecs (Macaristan), Maltepe-Villafranca (İspanya), Şile-Paggaio (Yunanistan), Sarıyer-Ravenna (İtalya), Sultanbeyli-Elektrenai (Litvanya), Gaziosmanpaşa-Koper (Slovenya) ve Ümraniye-Charleroi (Belçika) yerel yönetimleri birbirleri ile eşleşmişlerdir. Program kapsamında ilk olarak İstanbul ilçeleri Ekim-Aralık 2013 Kasım 2013- Ocak 2014 döneminde AB'deki ortaklarına bir çalışma ziyareti düzenlenmiştir.

İçişleri Bakanlığı

2012 yılında cari transfer olarak; büyükşehir belediyeleri 928.984.000 TL, il belediyeleri 161.481.000 TL, ilçe belediyeleri 821.856.000 TL harcamıştır.

Türü	2011			2012		
	Cari Transferler	Toplam Harcamalar	%	Cari Transferler	Toplam Harcamalar	%
Büyükşehir Belediyeleri	990.042	15.570.973	6,36	928.984	16.837.380	5,52
İl Belediyeleri	138.018	4.901.245	2,82	161.481	5.607.952	2,88
İlçe ve Belde Belediyeleri	810.548	20.716.418	3,91	821.586	24.663.322	3,33
Toplam	1.938.608	41.188.636	4,71	1.912.051	47.108.654	4,06

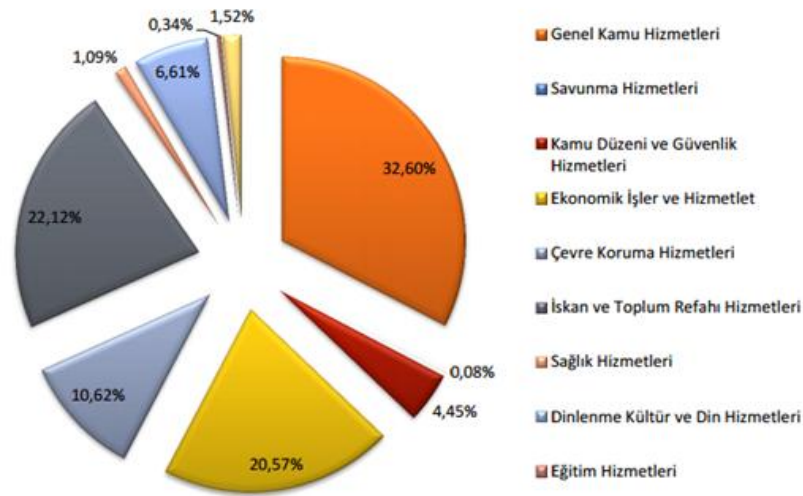
Tablo 6: Belediye türlerine göre cari transfer harcamaları ve toplam harcamalar (1000 TL)(Kaynak: Muhasebat Genel Müdürlüğü 2013)

2012 yılında borç vermeye ilişkin olarak; büyükşehir belediyeleri 1.405.417.000 TL, il belediyeleri 12.476.000 TL, ilçe belediyeleri 48.447.000 TL harcamıştır.

2012 yılı itibarıyla belediyelerin giderlerinin fonksiyonel ve ekonomik sınıflandırmasına baktığımızda genel kamu hizmetlerinin 15.318.806.000 TL, çevre koruma hizmetlerinin 4.988.785.000 TL, iskân ve toplum refahı hizmetlerinin 10.395.093.000 TL, eğitim hizmetlerinin 160.413.000 TL, dinlenme, kültür ve din hizmetlerinin 3.104.511.000 TL olduğu görülmektedir.

Türü	2011			2012		
	Borç Verme	Toplam Harcamalar	%	Borç Verme	Toplam Harcamalar	%
Büyükşehir Belediyeleri	1.724.537	15.570.973	11,08	1.405.417	16.837.380	8,35
İl Belediyeleri	10.568	4.901.245	0,22	12.476	5.607.952	0,22
İlçe ve Belde Belediyeleri	22.349	20.716.418	0,11	48.447	24.663.322	0,20
Toplam	1.757.454	41.188.636	4,27	1.466.340	47.108.654	3,11

Tablo 7: Belediye türlerine göre borç verme ve toplam harcamalar (2011-2012) (1000 TL)
(Kaynak: Muhasebat Genel Müdürlüğü 2013)

Tablo 8: Belediyelerin Fonksiyonel giderlerinin toplam gidere oranı (2012)
(Kaynak: Muhasebat Genel Müdürlüğü 2013)

Kalkınma Bakanlığı

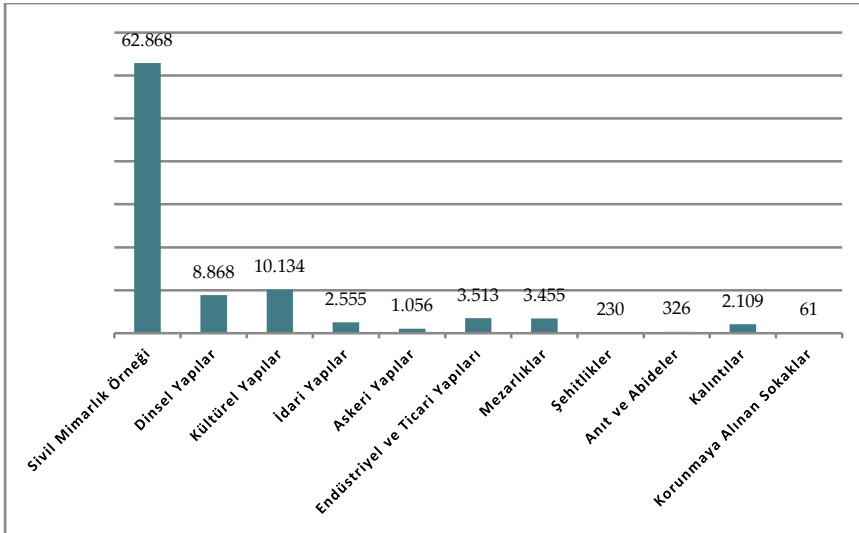
Kalkınma Ajansları tarafından mali destek programları kapsamında belediyelere hibe desteği verilebilmektedir. Her ne kadar bu destekler Ajanslar tarafından sağlansa da, destek programları Kalkınma Bakanlığının onayı ile uygulanabilmektedir. Bu nedenle bu destekler merkezi yardımlar başlığı altında değerlendirilmiştir. Kalkınma Ajanslarınca belediyelere sağlanan destekler, küçük ölçekli altyapı, turizm altyapısı, kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve restorasyonu, kent içi sosyal donatı, sosyal entegrasyon, engelli istihdamı, yenilenebilir enerji gibi KENTGES kapsamına da giren geniş bir alana yayılmış durumdadır. Ancak, söz konusu destekler düzenli bir program kapsamında olmayıp, belediyelerin içinde bulunduğu Düzey 2 Bölgesinin öncelikleri doğrultusunda Ajans Yönetim Kurulunun teklifi ve Kalkınma Bakanlığının onayı ile bölgeden bölgeye ve yıldan yıla değişiklik gösterebilmektedir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğüne "Taşınmaz Ulusal Envanter Sistemi" (TUES) Projesi yürütülmektedir. Ülkemizdeki kültür varlıkları envanterinin yapılmasına yönelik bir yazılım elde edilmiş olup ülke genelinde 35 adet Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğüne sisteme veri girişleri yapılmaktadır. Projenin 2015 yılı sonunda bitirilmesi hedeflenmektedir.

Ayrıca, Taşınmaz Kültür Varlığı İstatistiği bilgilerine Kültür ve Turizm Bakanlığının <http://www.kulturvarliklari.gov.tr> internet adresinden ulaşılmaktadır. Sitede Taşınmaz Kültür Varlıkları kapsamında;

- Türkiye Geneli Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlığı İstatistiği
- İllere Göre Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlığı İstatistiği
- Taşınmaz Kültür Varlıkları (Antik kentler)
- Kültür ve Tabiat Varlıklarına Yönelik Olarak Yapılan Çalışmalar (KUDEB) yer almaktadır.

Tablo 9: Türkiye geneli korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı istatistiği 2013 yılı (eylül ayı) verileri (KAYNAK: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2013)

Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğüne belediyelere doğrudan yardım yapılmamakta olup, en önemli katkının belediyelerin emlak vergisi ile birlikte emlak vergisinin %10'u olarak hesaplanarak tahsil edilen "Kültür Varlıklarını Koruma Katkı Payı"dır. Söz konusu katkı payı 2863 sayılı Kanununun 12. maddesi uyarınca yayımlanan Taşınmaz Kültür Varlıklarına Katkı Payı Yönetmeliği uyarınca belediyelerce il özel idarelerine aktarılmakta ve belediyeler tarafından uygun görülen projelerine tekrar aktarım yapmaktadırlar.

Ayrıca, tescilli yapıların onarımı amacıyla doğrudan doğruya yapı sahiplerine hibe niteliğinde yardım yapılmaktadır. Belediyelerin bu konuda yapı sahiplerini bilgilendirmeleri ve yol göstermeleri teşvik edilmektedir.

Maliye Bakanlığı

Milli Emlak Genel Müdürlüğü'nün yönetiminden sorumlu olduğu Hazine taşınmazları kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi amacıyla; tahsis, çarpık kentleşmenin önlenmesi ve konut üretiminin artırılması, Toplu Konut İdaresine bedelsiz devir yapılması, organik tarım, organize hayvancılık, sağlık, eğitim, turizm, tersane, iskele, yat limanı gibi yatırımlarının gerçekleştirilmesi için irtifak hakkı ve kullanma iznine konu edilmesi, erozyonla mücadelede ağaçlandırma yapılması için kiralama ve yatırımların teşvik edilmesine yönelik olarak satışının yapılması vb. yöntemlerle geniş bir yelpazede değerlendirilmektedir.

Bu kapsamda; Kanunla Belediyelere verilen görev ve sorumlulukların yerine getirilebilmesi amacıyla Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik kapsamında, hazineye ait taşınmazlar ile devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin, ticari amaçta kullanılmaması, üçüncü kişilere ticari ya da gayri ticari amaçla kullandırılmaması ve devredilmemesi koşuluyla hizmetin devamı süresince ilgili Belediyenin bedelsiz olarak kullanımına bırakılması yani tahsisi mümkün bulunmaktadır. Söz konusu taşınmazların belediyelere tahsisi belediyelerin altyapı hizmet maliyetlerinin düşürülmesinde önemli rol oynamaktadır.

Yine, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ) tarafından Belediyelerle işbirliği içerisinde yürütülen kentsel dönüşüm ve gelişim projelerinin hayata geçirilmesi, gecekondular ve kaçak yapılaşmanın önlenmesine yönelik olarak konut projelerinin gerçekleştirilmesi ve afet riski altındaki alanların dönüştürülmesi çerçevesinde Milli Emlak Genel Müdürlüğü tarafından Hazineye Ait Taşınmazlar ile Devletin Hüküm ve Tasarrufu Altındaki yerlerin TOKİ'ye devri yapılmak suretiyle kamu hizmetlerinin yerine getirilmesine katkı sağlanmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 73. maddesi kapsamında kentsel dönüşüm ve gelişim alanları içinde yer alan eğitim ve sağlık alanları hariç kamuya ait gayrimenkuller harca esas değer üzerinden belediyelere devredilmekte olup, 2942 sayılı Kanunun 30. maddesine göre kamulaştırma bedeli üzerinden belediyelere taşınmaz devri mümkün bulunmaktadır.

4706 sayılı Kanunun 4. maddesi kapsamında, hazine taşınmazları toplu konut amaçlı olarak kullanılmak üzere, düzenlenecek protokolle belediyelere rayiç bedel üzerinden doğrudan satılabilir.

Ayrıca, 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 5. maddesi kapsamında, belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısmından öncelikle yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılmak şartıyla %10'u, ilgili belediyelerin 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Kanun

hükümlerine göre oluşturulan fon hesabına aktarılır. Kalan kısmından ise ilgili belediyeye % 30, varsa büyükşehir belediyesine % 10 oranında pay verilmektedir.

Ödenekleri Maliye Bakanlığı bütçesinde bulunup Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü tarafından Belediyelere Yapılan yardım niteliğini haiz olan düzenlemelere aşağıda yer verilmektedir:

Zorunlu Hallerde Belediyelere Yardım

6512 sayılı 2014 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa ekli (E) Cetvelinin 57. sırası ile Maliye Bakanlığı bütçesinin 12.01.31.00-01.1.2.76-1-05.2 tertibinde yer alan ödeneği, 5779 sayılı Kanunun 6.maddesinin ikinci fıkrasında yer alan sınırlamaya tabi olmaksızın zorunlu hallerde belediyelere yardım amacıyla kullanmaya Maliye Bakanının yetkili olduğu hususu hüküm altına alınmış olup söz konusu ödeneğin konusu, tüm belediyeleri kapsamaktadır.

Su Kanalizasyon ve Altyapı Projesi (SUKAP)

2014 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 10. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca Maliye Bakanlığı bütçesine konulan ödenek SUKAP kapsamında belediyelerin içme suyu ve atıksu projelerini gerçekleştirmek üzere İller Bankası Anonim Şirketine tahakkuk ettirilmek suretiyle kullanılır. Bütçe Kanunu uyarınca SUKAP ödeneklerinin belediyeler bazında dağılımına, kullanılmasına, izlenmesine ve denetimine ilişkin usul ve esaslar, Yüksek Planlama Kurulunca karara bağlanmaktadır. Yüksek Planlama Kurulu'nun 2013 Yılı SUKAP ödeneğine ilişkin 27.05.2013 tarihli ve 2013/4 sayılı Kararı uyarınca nüfusu 25.000 ve daha az olan Yüksek Planlama Kurulu Kararı'na ekli belediyelerin 5 içme suyu, kanalizasyon ve yağmur suyu şebekesi işlerinin projelendirme aşaması dâhil yapım bedellerinin (KDV dâhil) %50'lik kısmının İller Bankası Anonim Şirketi tarafından SUKAP ödeneğinden hibe olarak kullanılması, kalan kısmının ise İller Bankası Anonim Şirketi tarafından kredilendirilmesi öngörülmektedir.

Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı

Belediye projelerine dış finansman sağlanması

Belediye altyapı projelerinin dış kredi ile finansmanı;

- i) Hazine Müsteşarlığı tarafından herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan imkânın kuruluşa ikraz edilmesi (ikrazlı krediler),
- ii) Belediyelerin Hazine geri ödeme garantili dış kredi sağlanması,
- iii) Belediyelerin Hazine garantisiz dış kredi sağlanması suretiyle karşılanmaktadır.

⁵ 2011/11 sayılı YPK Kararının Ek 1; 2012/7 sayılı YPK Kararının Ak A; 2013/4 sayılı YPK Kararının EK I listesinde yer alan belediyeler.

Hazine garantili ve ikrazlı dış finansman aşağıdaki iki yolla sağlanmaktadır:

1. Uluslararası Kredili İhale yoluyla dış finansman sağlanması

Hazine garantili veya ikrazlı dış finansman sağlanmasına ilişkin olarak aşağıdaki prosedür izlenmektedir:

1. Kuruluşun "Uluslararası Kredili İhale" İzni için Başvurusu
2. Teknik Analiz
3. Finansal Analiz
4. Uluslararası Kredili İhale İzni Onayı
5. İhale Süreci - Finansman Teklifinin Hazine Müsteşarlığına Sunulması
6. Müzakere Süreci
7. Dış Borç Ödeme Hesabının Kurulması
8. Kredi Anlaşmalarının İmzalanması
9. Garanti Protokolünün/İkraz Anlaşmasının İmzalanması
10. Kredilerin Yürürlüğe Girmesi ve Kullanılması
11. Kredilere ilişkin Borç Servisi Ödemelerinin Gerçekleştirilmesi

Kuruluşun alt yapı projesi için dış finansman temin edebilmesinin ön koşulu projesinin Kalkınma Bakanlığı tarafından yayımlanan Yıllık Yatırım Programında dış kredili proje olarak yer almasıdır. Bu çerçevede, projesi yıllık yatırım programında yer almayan kuruluşun öncelikle Kalkınma Bakanlığı nezdinde girişimlerde bulunması gerekmektedir.

2. Doğrudan hazine müsteşarlığı aracılığıyla dış finansman sağlanması

Yabancı hükümetler ile uluslararası kuruluşlar dış finansman sağlarken öncelikle Hazine Müsteşarlığı ile temasa geçerler. Bu durumda da "Uluslararası Kredili İhale" ile sağlanan dış finansmanda izlenen süreç izlenmekte olup, 11 aşamadan oluşan yukarıdaki bahsi geçen süreçten sadece iki noktada farklılık göstermektedir:

- 4. aşamada "Uluslararası Kredili İhale İzni Onayı" yerine "Dış Finansman İzni Onayı" alınmaktadır.
- Bu projelerde ihaleye katılan firmalar projenin teknik özelliğine ve fiyatına ilişkin ticari teklif vermektedir. Uluslararası kredili ihalenin tersine finansman teklifi verme zorunlulukları bulunmamaktadır. Zira, finansmanın hangi kaynak/kaynaklardan temin edileceği ihale öncesinde belli olmaktadır.

Kuruluş finansman sağladığı kreditorün iç prosedüründe öngörüldüğü şekilde ihaleye çıkarak projeye başlamakta ve projeyi yürütmektedir.

Hazine garantisiz dış finansman

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 68 (a) maddesi gereğince dış borçlanma, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümleri

çerçevesinde sadece belediyenin yatırım programında yer alan projelerinin finansmanı amacıyla yapılabilir.

Kuruluşun Hazine garantileri olmaksızın herhangi bir dış finansman kaynağından sağlayacağı her türlü dış imkân ile söz konusu kuruluşun diğer kurum ve kuruluşlar lehine verecekleri garantiler Hazine Müsteşarlığının iznine tabidir.

Belediyeler ve bağlı kuruluşları tarafından Hazine garantisi olmaksızın dış finansman sağlanması 4749 sayılı Kanun ile söz konusu Kanun'a istinaden çıkarılan 12.04.2002 tarih ve 24724 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Hazine Garantisi Olmaksızın Temin Edilen Kredilere İzin Verilmesi ve İzlenmesi Esas ve Usullerine İlişkin Yönetmelik ile düzenlenmiştir.

Kuruluş, Hazine garantisiz dış finansman temini ile Hazine Müsteşarlığına müracaat ettiği zaman Müsteşarlık, kuruluşun talebini aşağıdaki kriterlere göre değerlendirir:

- Yatırım projelerinin Yıllık Yatırım Programında yer alması ve Kalkınma Bakanlığının yatırımın Yıllık Yatırım Programı'ndaki yeri ve önceliğine ilişkin uygun görüşünün olması (BİT ve Bağlı Kuruluşlar statüleri gereği hariç tutulmaktadır.).
- Kredi temin edilecek yatırım projelerinin yapım işleri ile ilgili olarak 04.01.2002 tarih ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu Hükümleri gereği yapılması öngörülen durumlarda "Uygulama Projesi"nin olması.

İlgili kriterleri yerine getiren kuruluşa Belediye Kanunu'ndaki borçlanma limitine bağlı kalması kaydıyla borçlanma izni verilir.

Hazine Müsteşarlığı tarafından bu iznin verilmesi Hazine geri ödeme garantisi sağlandığı anlamına gelmez.

Müsteşarlığın izni alınmadan sağlanan krediler ile tahvil ihraçları ve diğer borçlanma araçları Dış Finansman Bilgi Sistemine kaydedilmez ve bunlara ait anapara faiz ve diğer masrafların transferi yapılmaz.

Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ)

TOKİ, 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu ile tarif edilen görevleri ve Hükümet Programları ile yönlendirilen faaliyetleri kapsamında yaklaşık 30 yıldır ülkemizde sağlıklı ve yaşanabilir kentsel çevrelerde yeterli ve nitelikli konut üretiminin yapılması yönündeki faaliyetleri ile ülkemizde konut ve kentleşme politikalarını yönlendirecek temel prensipleri geliştirme yönündeki çalışmalarını sürdürmektedir.

TOKİ, piyasa koşullarında konut sahibi olamayan alt ve orta gelir gruplarını hedef kitle olarak belirleyerek, özellikle bu gelir grupları için uzun vadeli konut sunumu uygulamaları yapan tek kurum konumundadır. Zira ülkemizde özel sektörün gerçekleştirdiği konut projeleri ve bankaların sunduğu uzun vadeli konut kredileri, geri

ödeme koşulları itibariyle, TOKİ'nin hedef kitlesi niteliğindeki ihtiyaç sahibi alt gelir gruplarının ödeyebilirlik düzeylerine inememekte, bu durum TOKİ'nin sosyal nitelikli konut projelerine olan talebi arttırmaktadır.

2003-2013 yılları arasında toplam 621.911 konutun yapımı rakamına ulaşılmıştır. 2,886 şantiyede yapım süreci devam eden uygulamaların yaklaşık %86'sı sosyal nitelikli projelerdir. Bu projeler içinde yerel yönetimlerle müştereken başlatılan kapsamlı kentsel yenileme programı kapsamında başarıyla devam eden gecekondü dönüşüm çalışmaları da dâhildir.

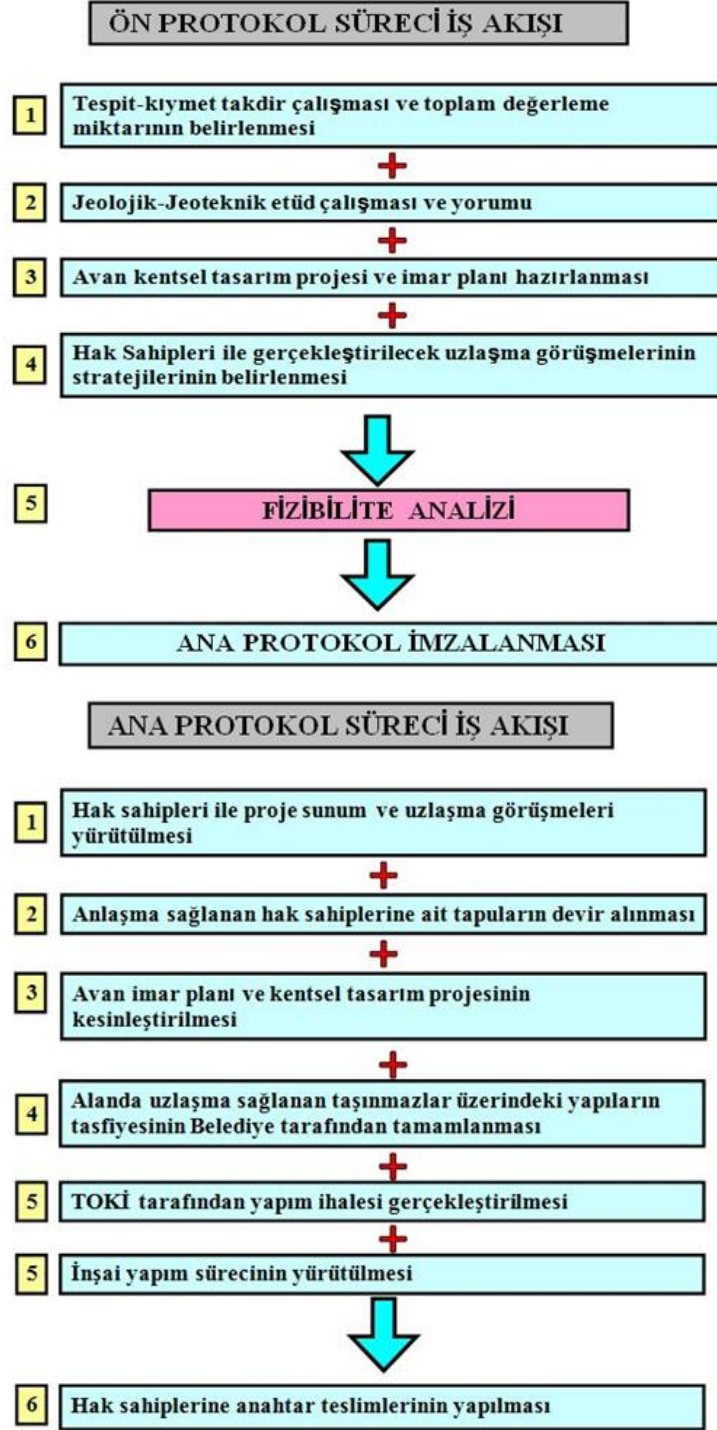
Mart 2014 itibarıyla TOKİ, sosyal nitelikli konut uygulamaları dâhilinde yerel yönetimlerle işbirliği içinde gerçekleştirilen büyük kapsamlı kentsel yenileme programı kapsamında 302 projede toplam 285.699 konutluk gecekondü dönüşüm çalışmaları projelendirilmiştir. 201 farklı bölgede 9.440 konutluk ihale çalışmaları yapılmış olup, ihalesi tamamlanan 175 projede 88.240 konut başlatılmış ve 117 bölgede 61.000 konutun inşaatı tamamlanarak hak sahiplerine teslim edilmiştir.

Kentsel yenileme projeleri ile ilgili gündemdeki başlıca hususlar:

Dönüşüm projelerinde, kamuya fazla yük getirmeyecek modellerin uygulanması ve gelişmiş, yaşanabilir ve güvenilir yaşama mekânlarının oluşturulması, sosyolojik uyum çalışmalarının yapılması ile finansman modellerinin geliştirilmesi gerekliliği mevcuttur.

TOKİ, 58. Hükümet Programının "Acil Eylem Planının, Sosyal Politikalar" başlığı altında yer alan "yerel yönetimlerle işbirliği sağlanarak kentlerimizdeki gecekondulaşmanın önlenmesi ve mevcut gecekondü alanlarının dönüştürülmesi"ne dikkat çeken 44. madde ile 12/05/2004 tarih ve 25460 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5162 sayılı Kanun çerçevesinde, modern kentleşmeyi desteklemeye yönelik olarak kapsamlı bir politika izlemektedir.

Yerel yönetimlerin desteği ve İdarenin girişimi ile kent halkına daha iyi barınma koşulları sağlanması amacıyla yerel plan ve programlar uyarınca kentlerin ve kent merkezlerinin tümünü ya da bir bölümünü günün değişen koşullarına daha iyi yanıt verebilecek bir duruma getirmek, ekonomik ve yapısal özellikleri iyileştirilmesine olanak vermeyecek ölçüde kötüleşmiş olan konutların dönüştürülmesi ve yerel yönetimlerle işbirliği içerisinde bunların oluşturduğu kent bölümlerinin yeni bir planlama düzeni içinde yapılaşmasını sağlamak TOKİ projelerindeki amaçlar olarak tariflenebilir. Bu konuda sivil toplum kuruluşlarının da katılımı ile organize edilen çalıştay sonuçlarını kamuoyu ile paylaşmaktadır.

Şekil 1-TOKİ'nin Gecekondu Dönüşüm Projesi işleyiş şeması

Ülkemizde sağlıklı çevrelerde nitelikli barınmayı sağlamak yönünde konut ihtiyacı her geçen gün artmaktadır. Konut ihtiyacı; nüfus artışı-kentleşme, kentsel dönüşüm ve yenileme biçiminde gündemimizdedir. 2012-2023 yılları arasında 12 yıllık dönem için 7,56 milyon konut üretilmesi öngörülmektedir. Bu ihtiyacın yaklaşık 4.84 milyonu nüfus artışı ve kentleşmeden kaynaklanacaktır.

TOKİ ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 73. maddesi uyarınca Belediyelerin uhdesinde yürütülmekte olan Kentsel Dönüşüm uygulamalarının yanı sıra, 16.05.2012 tarihli ve

6306 sayılı “Afet Riski Altındaki Yerlerin Dönüştürülmesi Hakkında Kanun”un yürütülmesinde ilgili Bakanlıkla beraber, İl Özel İdareleri, Büyükşehir Belediyeleri, İl ve İlçe Belediyeleri de çalışmalarını yürütecektir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yıkımı planlanan ilçelere yönelik çalışmalarını yeni mevzuat öncelikleri doğrultusunda programlayacaktır.

Talep örgütlenmesi:

TOKİ, ülkemiz genelinde özellikle yoksul, dar ve orta gelir grubunda yer alan vatandaşların konut ihtiyacının karşılanmasına yönelik geliştirdiği sosyal nitelikli toplu konut projelerinde uyguladığı “talep örgütlenmesi”nde de belediyelerle aktif işbirliği içindedir. Nüfusu 40 binin altında olan yerleşim birimlerine yönelik projelerde talebin düşük olabileceğini göz önüne alarak, yapılacak toplu konut yatırımlarının atıl duruma düşmemesi amacıyla “talep örgütlenmesi” koşulu aramaktadır. Bu yöntemde, konut ihtiyacı ilgili kurum ve kuruluşlarca (belediyeler, valilikler, kaymakamlıklarca) gerçekleştirilen anketler yöntemiyle belirlenmektedir. Talep örgütlenmesi de yine bu kurumlar tarafından organize edilmektedir.

Nüfusu 40.000’in üzerinde olan yerleşim birimleri için ise yine ilgili kaymakamlık, valilik ve belediyelerden gelen konut talepleri değerlendirilmekte olup ilgili kurumlar tarafından önerilen taşınmazların İdare tarafından konut yapımına uygun bulunması durumunda, konut yapımı talep edilen bölgenin ihtiyaçlarına göre talepler değerlendirilmektedir.

Sosyal donatı uygulamaları:

İdarenin üretimini gerçekleştirdiği konut projelerinde hak sahiplerine sadece konut değil, çağdaş yaşamın gerektirdiği eğitim, sağlık, ticaret gibi tüm sosyal donatıların yer aldığı yeni yaşam çevreleri sunulmaktadır. Sosyal donatı uygulamalarının yapımı da İdarece gerçekleştirilmektedir. TOKİ, altyapıya (yollar, su hatları, vs.) büyük yatırım yapmaktadır.

Bununla birlikte, ülke genelindeki kamu kurum ve kuruluşlardan gelen talepler doğrultusunda arsa devri ve/veya nakit ödeme (ödenek aktarımı) karşılığında usul ve esasları taraflar arasında imzalanan Protokollerle belirlenmiş çerçevede, talepte bulunan kamu kurum ve kuruluşunun nam ve hesabına ihtiyaç bölgelerinde sağlık, eğitim, güvenlik, lojman, spor tesisleri, sevgi evleri ve yurtlar gibi birçok sosyal amaçlı tesisi uygulamalar da yapılmaktadır.

İller Bankası Anonim Şirketi

İller Bankası, Cumhuriyetin kuruluşundan sonra yurdumuzun yeniden imar edilerek, çağdaş bir yapıya kavuşturulması hedefinin bir parçası olarak, 11 Haziran 1933 tarihinde, 2301 sayılı Kanunla, “Belediyeler Bankası” adı ile belediyelere kredi temin amacıyla kurulmuştur. 1945 yılında 4759 sayılı kanunla faaliyet alanı genişletilerek İller

Bankası adını almıştır. 2011 yılında ise 6107 sayılı Kanunla Anonim Şirket Statüsü taşıyan bir kalkınma ve yatırım bankasına dönüşmüştür. İller Bankası A.Ş. özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe sahip ve özel bütçeli bir kurumdur.

Yerel yönetimlere merkezi bütçeden ayrılan payların dağıtımını yapan İller Bankası'nın amacı, il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile münhasıran bunların üye oldukları mahalli idare birliklerinin finansman ihtiyacını karşılamak, bu idarelerin sınırları içinde yaşayan halkın mahalli müşterek hizmetlerine ilişkin projeler geliştirmek, bu idarelere danışmanlık ve denetim hizmeti vermek ve teknik mahiyetteki kentsel projeler ile alt ve üstyapı işlerinin yapılmasına yardımcı olmak ve her türlü kalkınma ve yatırım bankacılığı işlevlerini yerine getirmektir. Banka ayrıca merkezi hükümetin mahalli idarelere her türlü kaynak transferine de aracılık etmektedir.

İller Bankası'nın başlıca uzmanlık alanları; halihazır harita üretimi; stratejik mekânsal planlamadan peyzaj düzenlemesine kadar her tür ve ölçekte planlama, kent bilgi sistemi; jeolojik ve jeoteknik etüt; yenilenebilir enerji; hizmet binası, sosyal-kültürel tesis, otogar gibi üstyapı (birleşik) tesisleri; içme suyu temin-depolama-arıtma, atık su şebeke ve arıtma ve katı atık gibi altyapı proje ve tesisleridir. Banka, yerel yönetimlerin talep etmesi halinde söz konusu uzmanlık alanlarında finansman desteği sağlamakta, proje geliştirmekte, danışmanlık ve teknik hizmet vermekte, projenin uygulanmasını üstlenmektedir.

İller Bankası tarafından verilecek kredilerin türü, vade ve uygulama esasları, kredi politikası, karlılık ve verimlilik ilkeleri doğrultusunda İller Bankası Yönetim Kurulu tarafından belirlenir. Tahsis edilen krediler aşağıdaki gibidir:

Proje kredileri

Her türlü yapım işleri, kamulaştırma, makine, ekipman, imalat ve yapım işlerinde kullanılan hammadde, yarı mamul, mamul, ekipman ve malzeme ve gayrimenkul alımı, imar planı ve harita dahil her türlü projelendirme, kent bilgi sistemine ilişkin kredileri ifade eder.

Altyapı kredileri

İçme Suyu Temin ve Şebeke, İçme Suyu Depo, İçmesuyu Arıtma, Kanalizasyon, Yağmur Suyu, Atık Su Arıtma, Katı Atık Düzenli Depolama, Derin Deniz Deşarjı, Sulama, Terfi ve Kolektör Hatları, Baraj ve Gölet Tesisleri ve Yenilenebilir Enerji gibi altyapı inşaat işleri için tahsis edilen kredilerdir.

Üstyapı kredileri

Hizmet Binası, Çok Amaçlı Bina, Sosyal Tesis, Kültür Merkezi, Eğitim Tesisi, Ticaret ve İş Merkezi, Otogar, Pazar Yeri, Park ve Meydan Düzenlenmesi, Spor Tesisi, Otopark,

Soğuk Hava Deposu, Toptancı Hali, Mezbaha, Hafif Raylı Sistem gibi üstyapı inşaat işleri için tahsis edilen kredilerdir.

Diğer altyapı kredileri

Raylı Sitem, Metro, Köprü, Köprülü Kavşak, Yol ve/veya Kaldırım, Sondaj Kuyusu Açılması ve Pompaj ve Temizlik gibi inşaat işleri için tahsis edilen kredilerdir.

Şehircilik proje kredileri

Her türlü harita, imar planı, imar planı yapımı için yersel tetkik uygulamaları, altyapı ve üstyapı projeleri vb. işler için tahsis edilen kredilerdir.

Malzeme ve araç-gereç kredileri

Toplu taşıma araçları, iş makineleri, itfaiye aracı, parke taşı vb. her türlü malzeme, araç, gereç, makine, teçhizat temini için tahsis edilen kredilerdir.

Kamulaştırma kredileri

Altyapı, üstyapı ve kentsel dönüşüm projelerine yönelik kamulaştırma işleri için tahsis edilen kredilerdir.

Nakit destek kredileri

İdarelerin ihbar ve kıdem tazminatı ödemeleri ile buna benzer nedenlerle ihtiyaç duyduğu kredilerdir.

6111 sayılı Kanun kapsamında vergi ve SGK borçlarının yapılandırılmasından kaynaklanan borçların ödenmesi işi için tahsis edilen kredilerdir.

Norm kadro fazlası personel alacakları ödemeleri için tahsis edilen kredilerdir.

Nakit krediler

Bankaca kredi kullanıcılarının acil cari giderlerini karşılamak üzere verilen kredilerdir.

Bankaca verilen teminat mektuplarının, kredi kullanıcısı tarafından ödenmeyen taksitleri ile tahakkuk ettirilen komisyon tutarları için de nakit kredi verilebilir. Bu şekilde kullanılan nakit krediler, kredi kullanıcısının ilk yasal payından defaten kesilir.

Gayri nakdi krediler

Kredi kullanıcısının talebi halinde, yasal paylarından, Bankaya olan borçları ile Bankaya bildirilen kamu kurum ve kuruluşlarına olan borçları düşüldükten sonra, kalan kısım ölçüsünde, yetkili makam onayı ile teminat mektubu verilebilir veya aracılık edilebilir.

Kredi kullanıcısının, yurt dışında yapacakları işlerle ilgili olarak teminat mektubu talebinde bulunmaları halinde Bankaca yurt dışındaki bir bankaya teminat mektubu

(kontrgaranti) verilebilir. Ancak Banka verdiği mektup karşılığında geçerli mevzuat hükümlerine göre gerekli güvenceleri alır.

Sektör	Tahsis Oranı	Faiz (Yıllık, %)	Vade
ALTYAPI (İçme suyu, kanalizasyon, arıtma tesisi, deniz deşarjı, katı atık vb.)	%100≥ kredi tutarı	6	≤20 yıl
	%100≥ kredi tutarı (İşin Kalan Kısmı+KDV)	6	
ÜSTYAPI-DİĞER ALTYAPI (Köprülü kavşak, raylı sistem, yol ve/veya kaldırım inşaatı işleri vb.)	%100≥ kredi tutarı (İhale Bedeli+KDV)	7	≤15 yıl
	%100≥ kredi tutarı (İşin Kalan Kısmı+KDV)	7	
MALZEME VE ARAÇ GEREÇ ALIMI, KAMULAŞTIRMA	%100≥kredi tutarı (İhale Bedeli+KDV)	8	≤5 yıl
İHBAR VE KIDEM TAZMİNATI (İhbar Kıdem tazminatı ve diğer personel alacakları)	%100≥ kredi tutarı	9	≤5 yıl
DİĞER (İmar, harita, altyapı etüt proje, sondaj, hizmet alımı vb.)	%100≥ kredi tutarı (İhale Bedeli+KDV)	6	≤3 yıl
Avrupa Birliği Çevre Yatırımları Projeleri (Yapım, Alım, Hizmet Alımı)	Belediye payına düşen kadar /Tahsis edilecek kredi kadar	12	≤15 yıl
Nakit Kredi	%100≥ kredi tutarı	12	≤5 yıl

Tablo 10: Sektörlere göre tahsis edilen kredi oranları

Türkiye Belediyeler Birliği

Türkiye Belediyeler Birliği, 1945 yılında belediyecilik alanında faaliyet göstermek üzere kamu yararına bir dernek olarak kurulmuş ve belediyelerin hak ve menfaatlerini dernek çatısı altında korumaya yönelik olarak belediyecilikle ilgili faaliyetlerini 57 yıl dernek statüsünde sürdürmüştür.

Türkiye Belediyeler Birliği, Türkiye'deki bütün belediyeleri tek çatı altında toplamak amacıyla Bakanlar Kurulunun 21 Ağustos 2002 tarih ve 2002/4559 sayılı kararıyla mahalli idare birliği statüsüne kavuşmuştur.

5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 26.05.2005 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilmesi ve 11.6.2005 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmesi ve bu Kanuna göre hazırlanan Türkiye Belediyeler Birliği Tüzüğü'nün İçişleri Bakanlığınca 28.09.2005 tarihinde onaylanmasıyla Türkiye Belediyeler Birliği,

ulusal ve uluslararası düzeyde belediyeleri temsil etme yetkisine sahip ve bütün belediyelerin doğal üyesi olduğu tek mahalli idare birliği özelliğine kavuşmuştur.

Türkiye Belediyeler Birliği'nin (TBB) görevleri, 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 20 ve Türkiye Belediyeler Birliği Tüzüğü'nün 5'inci maddesinde sayılmıştır.

Türkiye Belediyeler Birliği'nin görev ve faaliyetleri aşağıdaki gibidir;

- ✓ Türkiye'deki tüm belediyeleri Birlik çatısı altında toplamak,
- ✓ Belediyelerin menfaatlerini korumak ve gelişmelerine yardımcı olmak,
- ✓ Belediyelerin seçilmiş ve atanmış personel ve görevlilerini eğitmek,
- ✓ Belediyelerle ilgili kanun hazırlıklarında görüş bildirmek,
- ✓ İlgili yurtiçi ve yurtdışı merciler nezdinde belediyeleri temsil etmek.
- ✓ Belediyelere rehberlik etmek,
- ✓ Belediyeler arasında yardımlaşma ve işbirliğini, teknik ve idari bilgi ve deneyim değişimini teşvik etmek, iyi uygulama örneklerinin yaygınlaşmasını desteklemek,
- ✓ Belediyelerde "e-belediye", "kent bilgi sistemi" vb. bilişim ve teknoloji uygulamalarının gelişmesine teknik destek sağlamak,
- ✓ Dünyada belediyecilik konusundaki gelişmeleri izlemek; belediyeleri ilgilendiren konularda araştırma - geliştirme, konferans, seminer, panel, yuvarlak masa toplantısı, teknik ve mesleki gezi vb. faaliyette bulunmak,
- ✓ Belediyelerle ilgili kitap, dergi, bülten vb. basılı materyal yayınlamak,
- ✓ Yurtiçinde belediyecilik konusunda görev ve hizmet yürüten kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapmak ve ortak hizmet projeleri yürütmek,
- ✓ Belediyecilik alanında faaliyette bulunan uluslararası kuruluşlar ve yabancı ülke yerel yönetim birlikleri, dernekleri ve benzeri kuruluşları ile işbirliği yapmak, ortak projeler yürütmek, gerektiğinde bu tür kuruluşlara üye olmak, buralarda belediyeleri temsil etmek, belediyelerin bu kuruluşlarla ve diğer ülke belediyeleri ile ilişkilerine gerektiğinde aracılık etmek,
- ✓ AB sürecinde ülkemizin yerel yönetimler konusunda yapması gereken işler ve hazırlıklara katkı sağlamak, belediyelerin AB'nin hibe, teknik yardım, eşleştirme (twinning) vb. program ve imkânlardan yararlanmalarına yardımcı olmak,
- ✓ İlgili mevzuat ve bu tüzük hükümlerine uygun olarak belediyeciliğin gelişmesine katkı sağlayacak her türlü faaliyet ve girişimde bulunmaktır.

Vilayetler Hizmet Birliği

Merkezi Ankara'da bulunan Vilayetler Hizmet Birliği, 1580 sayılı Belediye Kanununun 133 ve 148'nci maddeleri hükümleri uyarınca 31.12.1985 tarihli İçişleri Bakanlığı oluru ile kurulmuştur. 6360 sayılı Kanunun ilgili hükümlerinin 30.03.2014 tarihinde yürürlüğe girmesiyle, halen mevcudiyetini devam ettiren 51 İl Özel İdaresi Birliğin üyesi

durumundadır. İl Özel İdarelerine mevzuatla görev olarak verilmiş konularda her türlü ekonomik, sosyal ve kültürel faaliyetlerde bulunur.

2012 yılında bazı illerde bulunan tarihi eserlerin restorasyonunu yaptırabilmek için ödenek talebinde bulunulmuş ve yapılan protokol ile ödenekleri peyderpey gönderilmeye başlanmıştır.

AB Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ortaklığıyla geliştirilen “AB Müktesebatının Yerelde Uygulanmasına Yönelik Yerel ve Bölgesel Kapasiteyi Güçlendirme Projesi”nin hazırlıkları devam etmekte olup, Türkiye Belediyeler Birliği’nin bu projede stratejik ortak olarak yer almaları planlanmaktadır.

AB müktesebatının önemli bir bölümünün yerel yönetimlerin yetki alanına girdiğinden hareketle, yerel yönetimlerin AB ile ilgili konularda yeterli bilgiye ve kapasiteye sahip olması, müktesebatın yerel düzeyde doğru ve etkin olarak uygulanabilmesi, yerel yönetimlerin ve yerelde hizmet veren kurumların Türkiye’nin AB’ye katılım sürecini destekler nitelikte hareket edebilmeleri ve AB’nin bu süreçte sunduğu fırsatları en iyi şekilde değerlendirmeleri amacıyla, Vilayetler Hizmet Birliği tarafından bir proje hazırlanmıştır.

“Valiliklerde AB İşleri İçin Kapasite Oluşturulması Projesi” kapsamındaki Temel Faaliyetler:

- Muhtelif Eğitimler ve Çalıştaylar Düzenlenmesi
- Şehir Eşleştirme Programı
- Kapasite Geliştirme Faaliyetleridir.

Avrupa’nın en büyük yerel ve bölgesel yönetim kuruluşu olan Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi (CEMR) ile görüşmelerde bulunulmuş; CEMR’ın faaliyetleri hakkında bilgi alıp, Birlik hakkında karşı taraf bilgilendirilmiştir. Türkiye Belediyeler Birliği Haziran 2010 ayından bu yana CEMR üyesi olup, CEMR yönetiminde temsil edilmektedir. İl Özel İdarelerini ulusal düzeyde temsil eden tek birlik olması sebebiyle Birliğin de bu teşkilata üye olması amacı ile CEMR’e üyelik başvurusu yapılması kararlaştırılmış olup, başvuru sürecine ilişkin işlemler sürmektedir.

KENTGES BELEDİYE EYLEMLERİ

KENTGES; merkezi kurumlar planlama, çevre duyarlı yerleşme ve yapılaşmaya ilişkin somut mevzuat düzenlemesi ağırlıklı eylemler tanımlarken, belediyelere de aynı konularda uygulamaya dönük ve kapasite geliştirme eylemleri tanımlamaktadır. KENTGES Eylemlerinin uygulanması ile belediyelerde;

- Kentsel dönüşüm uygulamalarının imar planları ile uyumu sağlanarak, bu alanların kent bütününde yaratacağı etkilerin analizi ve ayrıca katılımcılığın sağlanmasına çalışılacaktır.
- Hareket kısıtlılığı bulunanların ve özel ihtiyaç sahiplerinin gereksinimleri imar planlarına yansıtılacak ve mevcut planların gözden geçirilerek, tasarım ve mimari çözümlerde bu hususların dikkate alınması sağlanacaktır.
- Özellikle Büyükşehirlerde başlatılan ekonomik ve sosyal boyutlarıyla iyi uygulamalar olan mesleki eğitim ve beceri kazandırma programlarının farklı sektörlerde yeni branşlarla geliştirilmesi ve bu uygulamaların tüm belediyelere yaygınlaştırılması ile sağlıklı kentsel gelişmenin önemli bir boyutu gerçekleştirilmiş olacaktır.
- Özgün mimari, doku ve mekânsal özelliklerin ve var olan kent kimliğinin tespit edilerek, oluşturulan tasarım ilkeleri ile var olan ve yeni gelişen alanların kimliğinin geliştirilmesi sağlanacaktır.
- Henüz kent rehberi hazırlamamış belediyelerin kentte bulunan ulaşılabilir tesislerin (idari, sağlık, kültürel, eğlence merkezleri vb. yerlerin) gösterildiği, uygun toplu taşıma sistem ve güzergâhlarının açıklandığı, bunların kullanılabilirlik düzeylerinin belirtildiği, kolay anlaşılabilir, farklı dağıtım ve yayın biçimlerinde “Kent Rehberleri” hazırlanacaktır.
- Kentlilik bilinci artırılacaktır.
- Kent ve ulaşım planlarında, projelendirme ve uygulama aşamalarında yaya ve bisiklet yollarının yaygınlaştırılması konusu öncelikli olarak ele alınarak motorlu taşıt kaynaklı hava kirliliği ve iklim değişikliğine neden olan kirleticiler azaltılmış olacaktır.
- Ulaşım ana planlarıyla toplu taşıma türleri arasında fiziksel entegrasyon, aktarma istasyonları ve durakların düzenlenmesi, bilgi teknolojileri ile zaman çizelgelerinin takibi, konumsal olarak izlenmesi, farklı ulaşım türleri arasında ücretlendirme konularında entegrasyon sağlanması, kentteki mevcut toplu taşıma araç stokunun bakımı ve yenilenmesinin düzenli olarak yapılması; konforlu, güvenilir, temiz çekici ve çevre dostu hale getirilecektir.
- Kent içi yük taşımacılığı ve lojistik hizmetlerin düzenlenmesine yönelik kararların il düzeyi mekânsal planlama, nazım ve uygulama imar planlaması kapsamında bütüncül olarak değerlendirilecektir.
- Altyapı proje ve yatırımlarında şebeke kayıplarını azaltabilecek, arızaları tespit edecek, abone kayıtlarını tutacak SCADA (kapsamlı ve entegre bir Veri Tabanlı Kontrol ve Gözetleme Sistemi) kontrol sistemi sayesinde, bir tesise veya işletmeye ait tüm ekipmanların kontrolünden üretim planlamasına, çevre kontrol

ünitelerinden yardımcı işletmelere kadar tüm birimlerin otomatik kontrolü ve gözlenmesi sağlanacaktır.

- Yerleşmeler için enerji araştırmaları ve planları ile enerji ihtiyaçlarına ve tüketimine yönelik projeksiyonlar yapılarak yenilenebilir enerji kullanımı sağlanacaktır.
- Kente yeni gelenlerin eğitimi ve bilinç düzeyleri artırılarak kent yaşamına uyumlarını hızlandırmak, toplumsal ayrışmayı ve yalnızlaşmayı önlemek üzere kentlerde göç alan ve nüfusun yoğun olarak bulunduğu mahallelerde aile yaşam merkezleri, spor ve gençlik merkezleri ile toplum merkezlerinin kurulması, bu merkezler aracılığıyla mahalle sakinleri arasında iletişimin güçlendirilmesi ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi sağlanacaktır.
- Belediyelerce kurularak işletilecek olan kent bilgi sistemlerine ilişkin standart ve mevzuat düzenlemelerinin tamamlanması sağlanarak, planlamada temel veri olarak kullanılması amacıyla yaygınlaştırılması teşvik edilecektir.
- Kent merkezlerinin canlandırılması amacıyla ana merkezler, alt merkezler ve mahalle merkezleri için ayrıntılı planlar ve kentsel tasarım projelerinin yapılmasına ve bakım/işletme, finansman, katılım ve yönetim yaklaşımlarının geliştirilmesine yönelik (araştırma, kılavuz, standart belirleme, vb.) alışmalar yapılacaktır.
- Yerleşmelerin mekânsal yapısının sürdürülebilir, dengeli gelişen ve kontrollü büyüyen kent makroformuna dönüşmesi için kentleşme, imar ve mekânsal planlama mevzuatında ilke ve esasların belirlenmesi ve uygulama araçlarına ilişkin yeni düzenlemeler yapılması, gerekli plan revizyonları ve uygulamaların yapılması bağlamında beş yıllık imar programları ile yerel yönetimlerin stratejik planları arasındaki ilişkinin güçlendirilmesi ve uyumlaştırılması; imar programlarının mekânsal plan etaplarına göre düzenlenmesi; planlanmış alanlarda yapılaşma tamamlanmadan yeni gelişme alanlarının yerleşime açılmaması, imar programı çerçevesinde parselasyon planları ve teknik altyapı yapılmadan yapılaşmaya izin verilmemesi gibi uygulamalara öncelik verilecektir.
- Kritik ulaştırma yapı ve tesislerinin afete ve diğer tehlikelere dirençli olarak inşası, bakımı ve denetimi için gerekli düzenlemeler ve uygulamalar ortaya konulacaktır.
- Kentsel altyapılar olan içme suyu, yağmursuyu ve kanalizasyon şebekeleri ile arıtma, düzenli depolama ve geri dönüşüm tesislerinin yapılması, inşa halindeki tamamlanması, mevcutların etkin olarak işletilmesi sağlanacaktır.
- Yerleşim alanlarında insan sağlığı ve yerleşme güvenliğini tehdit eden, radyoaktivite içeren malzeme depoları, sanayi tesisleri, patlayıcı madde depolama ve üretim tesisleri gibi tehlike içeren unsurlar kent ölçeğinde tespit edilecek ve mekânsal plan kararlarında dikkate alınması gerekmektedir.
- Kentlerde açık ve yeşil alanlar, kent ormanları ile ekosistemlerin korunarak geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.
- Belediyelerin mekânsal veri toplama ve istatistik üretme konusunda kapasitelerinin artırılması amacıyla çalışmalar yürütülecektir.

KENTGES EYLEMLERİ İLE KURUMSAL YARDIMLARIN İLİŞKİLENDİRİLMESİ

BELEDİYELERİN DÖNÜŞÜM UYGULAMALARI

KURUM ADI	YAPILAN YARDIM	YASAL DAYANAĞI	YARDIMIN TÜRÜ (Kredi, Hibe, Teknik Destek, Eğitim, Personel vb.)	KAPSAMI (Tüm Belediyeler, Turizm Öncelikli Belediyeler, Büyükşehir Belediyeleri vb.)	DAĞITIM YÖNTEMİ
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (AKDGM)	Belediyelere 6306 sayılı Kanun kapsamında yapılan kentsel dönüşüm uygulamaları için verilen yardım ve destekler	6306 Sayılı Kanununun 7. maddesinin 12. fıkrası	Katkı niteliğinde yardım (Hibe)	Riskli alan ve rezerv yapı alan ilan yapılmış ve alanda uygulama yetkisi verilmiş belediyeler	Belediyelerce yapılan riskli yapı maliklerine kira yardımı, kiracı veya sınırlı ayni hak sahiplerine defaten kira yardımı gibi yardımlara finansman desteği sağlanmaktadır.
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (AKDGM)	Belediyelere 6306 sayılı Kanun kapsamında yapılan kentsel dönüşüm uygulamaları için verilen yardım ve destekler	6306 Sayılı Kanununun 7. maddesinin 12. fıkrası	Katkı niteliğinde yardım (Hibe)	Riskli alan ve rezerv yapı alan ilan yapılmış ve alanda uygulama yetkisi verilmiş belediyeler	Hâlihazır haritaların hazırlanması, jeolojik-jeoteknik etüt, hak sahipliği tespiti, kıymet takdiri, zemin iyileştirme işlemleri, yıkım ve tahliye işlemleri, riskli yapı ve hak sahipliği tespiti gibi kentsel dönüşüm uygulamalarının aşamalarını oluşturan faaliyetlere proje bazında finansman desteği yapılmaktadır.
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (AKDGM)	Belediyelere 6306 sayılı Kanun kapsamında yapılan kentsel dönüşüm uygulamaları için verilen yardım ve destekler	6306 Sayılı Kanununun 7. maddesinin 12. fıkrası ve 6. maddesinin 6. fıkrası	Katkı niteliğinde yardım (Hibe)	Riskli alan ve rezerv yapı alan ilan yapılmış veya belediyesi tarafından riskli alan teklifi yapılmış	Belediyelerce yürütülen master plan çalışmaları için kaynak aktarımında bulunmaktadır.
İller Bankası A.Ş.	Kentsel dönüşüm uygulamaları için finansal destek	6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Kanunu	Kredi	Kentsel dönüşüm alanı ilan edilen alanlar	Tüm belediyelere kentsel dönüşüm uygulamaları için kredi verilmektedir.

İller Bankası A.Ş.	Kentsel dönüşüm için kaynak oluşturmak	6306 Sayılı Kanununun 7. maddesi c fıkrası	Dönüşümün finansmanı (Hibe)	Riskli alan ve rezerv alan ilan yapılmış belediyeler	İller Bankası Anonim Şirketinin Hazine gelirleri ve faiz gelirleri dışındaki banka faaliyetleri ile 26.01.2011 tarihli ve 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca yapacağı faaliyetlerden elde edeceği kârın yüzde ellisi kentsel dönüşümün finansmanına karşılıksız olarak aktarılmaktadır.
TOKİ*	Konut İşyeri ve diğer yapıların inşası	5393 sayılı Kanununun 73.maddesi ve 2985 sayılı Toplu Konut Kan. Ek 7.md.	Katkı niteliğinde teknik yardım	Tüm Belediyeler	Belediyeler ile işbirliği içerisinde yapılan dönüşüm projelerinde proje kapsamında kentsel tasarım ve yerleşim planında yer alan konut işyeri gibi yapılar ihale usulü ile TOKİ tarafından yapılmaktadır.
TOKİ*	Sosyal donatı ve çevre düzenlemesi işlerinin yapımı	5393 sayılı Kanununun 73.maddesi ve 2985 sayılı Toplu Konut Kan. Ek 7.md.	Katkı niteliğinde teknik yardım	Tüm Belediyeler	Belediyelerle işbirliği içerisinde yapılan dönüşüm projelerinde proje kapsamında kentsel tasarım ve yerleşim planında yer alan ve şehrin ve bölgenin ihtiyacı durumunda olan, okul, ibadet yeri, sosyal tesis, diğer kamu kurumlarınca ihtiyaç duyulan hizmet binası, lojman gerekirse terminal binası, park v.b. yapılar ile bunların çevre düzenlemesi işleri TOKİ tarafından ihale usulü ile yapılmaktadır.
TOKİ*	Kira yardımı	5393 sayılı Kanununun 73.maddesi ve 2985 sayılı Toplu Konut Kan. Ek 7.md.	Katkı niteliğinde yardım	Tüm Belediyeler	Proje alanı içerisinde konutlarının tahliyesi nedeni ile açıkta kalan hak sahiplerine konutlarının teslimine kadar kira yardımı yapılmaktadır.
TOKİ*	Belediyenin yıkım ve enkaz nakil giderlerinin karşılanması	5393 sayılı Kanununun 73.maddesi ve 2985 sayılı Toplu Konut Kan. Ek 7.md.	Katkı niteliğinde teknik yardım	Tüm Belediyeler	Proje alanı içerisinde bulunan yapıların yıkım ve enkaz nakil giderleri proje sonunda Belediye ile yapılan mahsuplaşma sonucunda nakdi veya ayni yardım olarak belediyeye ödenmektedir.

TOKİ*	Belediye arsalarının değerlendirilmesi	5393 sayılı Kanunun 73.maddesi ve 2985 sayılı Toplu Konut Kan. Ek 7.md.	Katkı niteliğinde teknik yardım	Tüm Belediyeler	Proje alanı içerisinde bulunan ve belediyece değerlendirilmeyen atıl durumda kalmış belediye taşınmazları ile yapılacak imar uygulaması sonucu ihdasen oluşan ve Belediye adına tescil edilen taşınmazlara karşılık proje sonunda Belediye konut veya işyeri verilmesi suretiyle mahsuplaştırılmakta dolayısıyla söz konusu taşınmazların değerlendirilmesi sağlanmaktadır.
-------	--	---	---------------------------------	-----------------	---

**Belediye yardımları, TOKİ'nin kentsel dönüşüm projeleri kapsamında proje kurgusu ve fizibilitesinin elverdiği ölçülerde sıralanmıştır*

TEMEL ALTYAPI

KURUM ADI	YAPILAN YARDIM	YASAL DAYANAĞI	YARDIMIN TÜRÜ (Kredi, Hibe, Teknik Destek, Eğitim, Personel vb.)	KAPSAMI (Tüm Belediyeler, Turizm Öncelikli Belediyeler, Büyükşehir Belediyeleri vb.)	DAĞITIM YÖNTEMİ
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (ÇYGM)	Kamu İdareleri'ne Çevrenin Korunmasına Yönelik Projeleri için Şartlı Nakdi Yardım yapılması	2872 Sayılı Çevre Kanunu'nun 18. Maddesi 11217 Sayılı Çevre Gelirlerinin Takip ve Tahsili ile Tahsilat Karşılığı Öngörülen Ödeneğin Kullanımı Hakkında Yönetmelik'in 7. ve 15. Maddeleri	%45 veya %100 nakdi yardım yapılması	Genel Yönetim kapsamındaki kamu idareleri (Belediyeler, İl Özel İdareleri, Kaymakamlıklar ve bunların oluşturduğu birlikler)	Çevre Gelirlerinin Takip ve Tahsili ile Tahsilat Karşılığı Öngörülen Ödeneğin Kullanım Hakkındaki Yönetmelik'te belirtilen Kriterler ve Bakanlığımızın bütçe imkânları doğrultusunda, Projeler değerlendirilmekte ve proje karşılığında belediyelere nakdi yardım yapılmaktadır.
İller Bankası A.Ş.	Finansman sağlamak, Proje geliştirmek, Danışmanlık ve denetim hizmeti vermek, Proje yürütmek	6107 sayılı İller Bankası A.Ş. kuruluş Kanunu	Kredi, ve/veya hibe, her türlü teknik yardım	İl özel idareleri ve tüm belediyeler	Talebe bağlı olarak yapılmaktadır.
İller Bankası A.Ş.	İller Bankası A.Ş. Yıllık Kârından Ayrılan Ödenek (Genel Kurul tarafından onanan bilanço'ya göre ortaya çıkan safi kârın %51'i)	-İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun'un 13. maddesinin 3. fıkrası. - İller Bankası Anonim Şirketi Yıllık Kârından Ayrılan Ödeneğin Kullanılmasına İlişkin Yönetmelik.	% 50 Hibe % 50 Kredi	İl özel idareleri tarafından yerine getirilen, köylerin teknik ve sosyal altyapı hizmetlerinin finansmanı; nüfusu 200.000'in altında olan belediyelerin harita, imar planı, içme suyu, atık su, katı atık, kent bilgi sistemi ve benzeri kentsel altyapı projelerinin finansmanı ile nüfusu 25.000'in altında olan belediyelerin anılan projelerinin ayrıca yapımının finansmanı.	İller Bankası Anonim Şirketi Yıllık Kârından Ayrılan Ödeneğin Kullanılmasına İlişkin Yönetmelik'te belirtilen kriterler çerçevesinde kullanılmaktadır.

İller Bankası A.Ş.	Su ve Kanalizasyon Altyapı Projeleri (SUKAP)	Kalkınma Bakanlığı koordinasyonunda yıllık çıkarılan Yüksek Planlama Kurulu Kararı	% 50 Genel Bütçeden Hibe, % 50 Bankamızca Açılan Kredi	Nüfusu 25.000 ve daha az olan belediyelerin içme suyu, kanalizasyon işleri ve yağmursuyu şebekesi yapımını kapsar.	YPK Kararı eki listede yer alan belediyelerin talep etmesi halinde proje bedelinin % 50'lik kısmı Genel Bütçeden hibe, diğer % 50'lik kısmı Belediyesine kredi açmak suretiyle yürütülmektedir.
Maliye Bakanlığı	SUKAP	2014 yılı Bütçe Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ve yılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı.	Hibe	Nüfusu 25.000 ve daha az olan 2011/11 sayılı YPK Kararının Ek 1; 2012/7 sayılı YPK Kararının Ak A; 2013/4 sayılı YPK Kararının EK I listesinde yer alan belediyeler.	YPK Kararına ekli belediyelerin içme suyu, kanalizasyon ve yağmur suyu şebekesi işlerinin projelendirme aşaması dâhil yapım bedellerinin (KDV dahil) yüzde 50'lik kısmının İLBANK tarafından SUKAP ödeneğinden hibe olarak kullanılması, kalan kısmının ise İLBANK tarafından kredilendirilmesi öngörülmektedir.
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Korunan alanlarda yerleşimlerden kaynaklanan atık suların bertaraf edilmesi amacıyla Atık su arıtma tesisleri, kanalizasyon şebekeleri, atık su terfi merkezleri yapım faaliyetleri	5018 Sayılı "Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu", 644 Sayılı "Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" ve 383 sayılı KHK	Hibe	ÖÇK Bölgelerinde, Koruma Alanlarında bulunan Yerel Yönetimler	Yatırım Mali Yılı içerisinde Bakanlık ile Yerel Yönetimler arasında imzalanan mali katkı protokolü çerçevesinde işin tamamlanmasını müteakip bedelinin Bakanlığa ödenmesi
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Su temini için yapılması gerekli olan kuyu açılması, iletim hattı döşenmesi, arıtma tesisi yapılması, depo yapılması ve şebekesinin döşenmesi	5018 Sayılı "Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu", 644 Sayılı "Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" ve 383 sayılı KHK	Hibe	ÖÇK Bölgelerinde, Koruma Alanlarında bulunan Yerel Yönetimler	Yatırım Mali Yılı içerisinde Bakanlık ile Yerel Yönetimler arasında imzalanan mali katkı protokolü çerçevesinde işin tamamlanmasını müteakip bedelinin Bakanlığa ödenmesi

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Düzenli depolama tesisleri, katı atık toplama ve taşıma ekipmanı temini, vahşi depolama alanlarının rehabilitasyon işleri	5018 Sayılı "Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu", 644 Sayılı "Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" ve 383 sayılı KHK	Hibe	ÖÇK Bölgelerinde, Koruma Alanlarında bulunan Yerel Yönetimler	Yatırım Mali Yılı içerisinde Bakanlık ile Yerel Yönetimler arasında imzalanan mali katkı protokolü çerçevesinde işin tamamlanmasını müteakip bedelinin Bakanlığa ödenmesi
Maliye Bakanlığı (MEGM)	Hazine arazilerinin Belediyelere Kanunla verilen görevlerin ifası için tahsisi.	178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 13 üncü maddesinin (d) bendi ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 47. maddesi	Dolaylı Mali Yardım	Tüm Belediyeler.	Talep edilmesi halinde gerçekleşen bir eylem olup, taşınmazın da fiziki ve hukuki şartlarının uygun olması gerekmektedir.
Maliye Bakanlığı	Zorunlu hallerde belediyelere yapılan yardım	Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu - E Cetveli [2014 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu - E Cetveli Sıra No: 57]	Katkı niteliğinde yardım (Hibe)	Tüm belediyeler	5779 sayılı Kanunun 6. maddesinin 2. fıkrasında yer alan sınırlamaya tabi olmaksızın, zorunlu hallerde belediyelere, Maliye Bakanının yetkisinde yapılan yardım.

AÇIK VE YEŞİL ALANLAR

KURUM ADI	YAPILAN YARDIM	YASAL DAYANAĞI	YARDIMIN TÜRÜ (Kredi, Hibe, Teknik Destek, Eğitim, Personel vb.)	KAPSAMI (Tüm Belediyeler, Turizm Öncelikli Belediyeler, Büyükşehir Belediyeleri vb.)	DAĞITIM YÖNTEMİ
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (ÇYGM)	Kamu İdareleri'ne Çevrenin Korunmasına Yönelik Projeleri için Şartlı Nakdi Yardım yapılması	2872 Sayılı Çevre Kanunu'nun 18. maddesi 11217 Sayılı Çevre Gelirlerinin Takip ve Tahsili ile Tahsilat Karşılığı Öngörülen Ödeneğin Kullanımı Hakkında Yönetmeliğin 7. ve 15. maddeleri	%45 veya %100 nakdi yardım yapılması	Genel Yönetim kapsamındaki kamu idareleri (Belediyeler, İl Özel İdareleri, Kaymakamlıklar ve bunların oluşturduğu birlikler)	Çevre Gelirlerinin Takip ve Tahsili ile Tahsilat Karşılığı Öngörülen Ödeneğin Kullanım Hakkındaki Yönetmelik'te belirtilen Kriterler ve Bakanlığın bütçe imkânları doğrultusunda, Projeler değerlendirilmekte ve proje karşılığında belediyelere nakdi yardım yapılmaktadır
İller Bankası A.Ş.	Planlarda yeşil alan dengesini ön planda tutan, ekosistemlerin korunmasını ve geliştirilmesini destekleyen mekânsal planlama ve peyzaj düzenleme çalışmaları	İmar Kanunu 6107 sayılı İller Bankası Kanunu ve ilgili yönetmelik	% 50 hibe	Nüfusu 200.000'e kadar olan belediyeler	Talep bazında yapılmaktadır.
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Sürdürülebilir, koruma-kullanma dengesini gözeterek ortamlar oluşturmak için çevre düzenleme işleri	5018 Sayılı "Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu", 644 Sayılı "Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" ve 383 sayılı KHK	Hibe	ÖÇK Bölgelerinde, Koruma Alanlarında bulunan Yerel Yönetimler	Yatırım Mali Yılı içerisinde Bakanlık ile Yerel Yönetimler arasında imzalanan mali katkı protokolü çerçevesinde işin tamamlanmasını müteakip bedelinin Bakanlığa ödenmesi

BİSİKLET YOLLARI YAYGINLAŞTIRMA

KURUM ADI	YAPILAN YARDIM	YASAL DAYANAĞI	YARDIMIN TÜRÜ (Kredi, Hibe, Teknik Destek, Eğitim, Personel vb.)	KAPSAMI (Tüm Belediyeler, Turizm Öncelikli Belediyeler, Büyükşehir Belediyeleri vb.)	DAĞITIM YÖNTEMİ
T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (ÇYGM)	Kamu İdareleri'ne Çevrenin Korunmasına Yönelik Projeleri için Şartlı Nakdi Yardım yapılması	2872 Sayılı Çevre Kanunu'nun 18. maddesi 11217 Sayılı Çevre Gelirlerinin Takip ve Tahsili ile Tahsilat Karşılığı Öngörülen Ödeneğin Kullanımı Hakkında Yönetmelik'in 7. ve 15. maddeleri	%45 veya %100 nakdi yardım yapılması	Genel Yönetim kapsamındaki kamu idareleri (Belediyeler, İl Özel İdareleri, Kaymakamlıklar ve bunların oluşturduğu birlikler)	2872 sayılı Çevre Kanununun 18.maddesi dayalı hazırlanan 26482 sayılı RG. "Çevre Gelirlerin Takip ve Tahsili ile Tahsilatı Karşılığı Öngörülen Ödeneğinin Kullanımı Hakkındaki Yönetmelik" İle projeler değerlendirilmekte ve proje karşılığında belediyelere nakdi yardım yapılmaktadır.

DEZAVANTAJLI GRUPLAR İÇİN PLANLAMA

KURUM ADI	YAPILAN YARDIM	YASAL DAYANAĞI	YARDIMIN TÜRÜ (Kredi, Hibe, Teknik Destek, Eğitim, Personel vb.)	KAPSAMI (Tüm Belediyeler, Turizm Öncelikli Belediyeler, Büyükşehir Belediyeleri vb.)	DAĞITIM YÖNTEMİ
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Turizm Öncelikli Yöre Belediyelerinin projelerine katkı niteliğinde yardım yapılması	31.03.2013 tarih ve 21 sayılı Turizm Öncelikli Yöre Belediyelerine Yapılacak Mali Yardımların Kullanım Usulü ve Esasları Genelgesi	Katkı niteliğinde yardım (Hibe)	Turizm Öncelikli Yöre Belediyeleri	Her yıl ÇŞB-MP Gn.Md.'nde oluşturulan Komisyon marifetiyle "Turizm Öncelikli Yöre Belediyeleri Listesi" oluşturulmakta ve listede yer alan belediyelerin ÇŞB İl Müdürlüklerine yaptıkları proje başvuruları değerlendirildikten sonra Bakanlığa iletilmektedir. Bakanlık tarafından yapılan değerlendirme sonrasında belediyelere proje kapsamında katkı payı verilmektedir.

KENT KİMLİĞİ					
KURUM ADI	YAPILAN YARDIM	YASAL DAYANAĞI	YARDIMIN TÜRÜ (Kredi, Hibe, Teknik Destek, Eğitim, Personel vb.)	KAPSAMI (Tüm Belediyeler, Turizm Öncelikli Belediyeler, Büyükşehir Belediyeleri vb.)	DAĞITIM YÖNTEMİ
İller Bankası A.Ş.	Yapılan nazım imar, uygulama imar ve koruma amaçlı imar planlarında kent kimliğini ortaya çıkaran planlar geliştirilmekte ve planların uygulanması için finansman sağlanmaktadır.	6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi'nin kuruluş kanunu, 2863 sayılı kanun,	Teknik destek, hibe, kredi	Tüm belediyeler	Talep veya protokol ile yapılmaktadır.
Kültür ve Turizm Bakanlığı	Taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait katkı payı	2863 sayılı Kültür Ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 12. maddesinin sekizinci fıkrası uyarınca hazırlanan taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payına Dair Yönetmelik	Maddi destek	Tüm yerel idareler	%10 emlak vergilerinin valilik kanalıyla Dağıtımı yapılmaktadır.
Kültür ve Turizm Bakanlığı	Taşınmaz kültür varlıklarının onarımına yardım	2863 sayılı Kültür Ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 12. maddesi uyarınca hazırlanan taşınmaz kültür varlıklarının onarımına yardım sağlanmasına dair yönetmelik	Hibe	Tescilli yapı sahibi vatandaşlar	Kültür ve turizm bakanlığınca her yıl mart ayında toplanan bir komisyon kararıyla yapılmaktadır.
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Kent rehberlerini içeren Kent Bilgi Sistemlerinin standart bir şekilde yaygınlaştırılmasına yönelik düzenlemeler kapsamında kapasite geliştirme faaliyetleri gerçekleştirmek.	644 Sayılı KHK	Teknik destek, eğitim	Tüm yerel idareler	

SOSYAL DONATI ALANLARI

KURUM ADI	YAPILAN YARDIM	YASAL DAYANAĞI	YARDIMIN TÜRÜ (Kredi, Hibe, Teknik Destek, Eğitim, Personel vb.)	KAPSAMI (Tüm Belediyeler, Turizm Öncelikli Belediyeler, Büyükşehir Belediyeleri vb.)	DAĞITIM YÖNTEMİ
Maliye Bakanlığı (MEGM)	Sosyal donatı ve Konut alanları için TOKİ'ye Arsa veya Arazi devri.	1164 Sayılı Kanun, 323 sayılı sayılı Milli Emlak Genel Tebliği.	Dolaylı Mali Yardım.	Tüm Belediyeler	Taşınmazın fiziki ve hukuki şartlarının uygun olması gerekmektedir.
Maliye Bakanlığı (MEGM)	Kentsel dönüşüm ve gelişim alanları içinde yer alan eğitim ve sağlık alanları hariç kamuya ait gayrimenkullerin harca esas değer üzerinden belediyelere devri.	5393 sayılı Belediye Kanununun 73 üncü maddesi	Dolaylı Mali Yardım.	Tüm Belediyeler	Taşınmazın fiziki ve hukuki şartlarının uygun olması gerekmektedir.
Maliye Bakanlığı (MEGM)	Hazine Taşınmazlarının toplu konut amaçlı olarak kullanılmak üzere, düzenlenecek protokolle belediyelere rayiç bedel üzerinden doğrudan satışı.	4706 sayılı Kanununun 4 üncü maddesi	Dolaylı Mali Yardım.	Tüm Belediyeler	Taşınmazın fiziki ve hukuki şartlarının uygun olması gerekmektedir.
Maliye Bakanlığı (MEGM)	Kamulaştırma bedeli üzerinden belediyelere taşınmaz devri	2942 sayılı Kanununun 30 uncu maddesi	Dolaylı Mali Yardım.	Tüm Belediyeler	Taşınmazın fiziki ve hukuki şartlarının uygun olması gerekmektedir.
İller Bankası A.Ş.	Nazım imar ve uygulama imar planı çalışmalarında sağlıklı yaşam alanları oluşturulmakta, dengeli sosyal donatı alanları ayrılmakta ve ayrılan alanların uygulanmasına yönelik düzenlemeler (peyzaj düzenlemesi) yapılmaktadır. Yapılan düzenlemenin uygulanması için kredi verilmektedir.	6107 sayılı İller Bankası AŞ. Kanunu	% 50 Hibe	Tüm belediyeler	Talep üzerine yapılmaktadır.

KENT İÇİ ULAŞIM					
KURUM ADI	YAPILAN YARDIM	YASAL DAYANAĞI	YARDIMIN TÜRÜ (Kredi, Hibe, Teknik Destek, Eğitim, Personel vb.)	KAPSAMI (Tüm Belediyeler, Turizm Öncelikli Belediyeler, Büyükşehir Belediyeleri vb.)	DAĞITIM YÖNTEMİ
İller Bankası A.Ş.	Kent içi ulaşım ile ilgili konularda kredi vermektedir.	6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Kanunu	Kredi	Tüm belediyeler	Talep üzerine yapılmaktadır.

YENİLENEBİLİR ENERJİ					
KURUM ADI	YAPILAN YARDIM	YASAL DAYANAĞI	YARDIMIN TÜRÜ (Kredi, Hibe, Teknik Destek, Eğitim, Personel vb.)	KAPSAMI (Tüm Belediyeler, Turizm Öncelikli Belediyeler, Büyükşehir Belediyeleri vb.)	DAĞITIM YÖNTEMİ
İller Bankası A.Ş.	Proje geliştirmek, uygulamasını yapmak ve finansman sağlamak	6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Kanunu	Teknik olarak proje üretmek, kontrol etmek ve finansman sağlamak	Tüm belediyeler ve belediye birlikleri	

ALTYAPI PLANI

KURUM ADI	YAPILAN YARDIM	YASAL DAYANAĞI	YARDIMIN TÜRÜ (Kredi, Hibe, Teknik Destek, Eğitim, Personel vb.)	KAPSAMI (Tüm Belediyeler, Turizm Öncelikli Belediyeler, Büyükşehir Belediyeleri vb.)	DAĞITIM YÖNTEMİ
İller Bankası A.Ş.	Proje geliştirmek, uygulamasını yapmak ve finansman sağlamak	6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Kanunu	Teknik olarak proje üretmek, kontrol etmek ve finansman sağlamak	Tüm belediyeler ve belediye birlikleri	

SONUÇ VE ÖNERİLER

Özet olarak merkezi kurum ve kuruluşlar tarafından hâlihazırda yerel yönetimlere sağlanan mali ve teknik yardımlar aşağıdaki gibidir;

- **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü** tarafından; Genel Yönetim kapsamındaki kamu idarelerine (Belediyeler, İl Özel İdareleri, Kaymakamlıklar ve bunların oluşturdukları birlikler); çöp kamyonu, vidanjör, arazöz, yol süpürme aracı, çöp konteynerleri, ilaçlama ekipmanı sağlanmakta ve dere temizleme projelerine yardım yapılmaktadır. Bunun yanında çevreci sokaklar, parklar, bisiklet yolları, kanalizasyon projeleri (geçici olarak İller Bankası yapmaktadır), Atıksu Arıtma Tesisleri, Katı Atık Düzenli Depolama Tesisleri ve Derin Deniz Deşarjı projelerine %45 oranında maddi destek sağlanmaktadır. Mevcut Atıksu Arıtma Tesislerine ise %50 oranında enerji gideri yardımı yapılmaktadır.
- **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü** tarafından; Turizm Öncelikli Belediyelere (TÖYB) "İmar Uygulamaları Projesi" adıyla, tarihi ve turistik yörelerin imar uygulamalarını desteklemek üzere bugüne kadar her yıl ödenek aktarımı yapılmıştır.
- **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Genel Müdürlüğü** tarafından; Bakanlık veya İdare tarafından Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının görüşü de alınarak belirlenen ve Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca kararlaştırılan riskli alanlarda yapılacak iş ve işlemlerde (hâlihazır harita, jeolojik-jeoteknik etüt, hak sahipliği tespiti, kıymet takdiri, zemin iyileştirmesi, yıkım ve tahliye işlemleri, imar planı, kentsel tasarım ve master plan hazırlanması vb.) Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca Dönüşüm Projeleri Özel Hesabından söz konusu uygulamaların yürütülmesi için talepte bulunan ilgili belediyesine mali yardım ve teknik destekler verilmektedir.
- **Kalkınma Ajansları** tarafından; mali destek programları kapsamında belediyelere küçük ölçekli altyapı, turizm altyapısı, kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve restorasyonu, kent içi sosyal donatı, sosyal entegrasyon, engelli istihdamı, yenilenebilir enerji gibi alanlarda hibe desteği Kalkınma Bakanlığının onayı ile uygulanmaktadır.
- **Avrupa Birliği Bakanlığı** tarafından; 2008 yılında uygulanmaya başlanan "AB ve Türkiye Arasındaki Sivil Toplum Diyalogunun Geliştirilmesi Projesi" ile 2012 yılına kadar sivil toplumun temsilinde önemli bir role sahip olan belediyeler, üniversiteler, meslek örgütleri ve gençlik girişimleri tarafından uygulanan projelere hibe desteği sağlamıştır.

“AB Müktesebatı ve Yerel Yönetimlerde Uygulanması” konularında, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve bağlı kuruluşlarda çalışan personele yönelik olarak AB Müktesebatı eğitimleri düzenlenmiştir. Belediyelerden talep gelmesi halinde AB Müktesebatı eğitimleri verilmeye devam edecektir.

- **Kültür Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü** tarafından; belediyelere doğrudan yardım yapılmamakta, “Kültür Varlıklarını Koruma Katkı Payı”nın belediyeler tarafından uygun görülen projelerine aktarım yapılmaktadır. Ayrıca, tescilli yapıların onarımı amacıyla doğrudan doğruya yapı sahiplerine hibe niteliğinde yardım yapılmaktadır.
- **Maliye Bakanlığı** tarafından; hazine taşınmazlarının tahsis, çarpık kentleşmenin önlenmesi ve konut üretiminin artırılması, Toplu Konut İdaresine bedelsiz devir yapılması, organik tarım, organize hayvancılık, sağlık, eğitim, turizm, tersane, iskele, yat limanı gibi yatırımlarının gerçekleştirilmesi için irtifak hakkı ve kullanma iznine konu edilmesi, erozyonla mücadelede ağaçlandırma yapılması için kiralama ve yatırımların teşvik edilmesine yönelik olarak satışı yapılmaktadır.

4706 sayılı Kanun kapsamında, belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısmından öncelikle yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılmak şartıyla pay verilmektedir.

2014 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu uyarınca Su Kanalizasyon ve Altyapı Projesi (SUKAP) kapsamında belediyelerin içme suyu ve atıksu projelerini gerçekleştirmek üzere İller Bankası Anonim Şirketine tahakkuk ettirilmek suretiyle para aktarılmaktadır.

- **Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı** tarafından; Belediye projelerine dış finansman sağlanmaktadır. Belediyelerin Hazine garantileri olmaksızın herhangi bir dış finansman kaynağından sağlayacağı her türlü dış imkân ile söz konusu kuruluşun diğer kurum ve kuruluşlar lehine verecekleri garantiler için izin verme prosedürü gerçekleştirilmektedir.
- **Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ)** tarafından; 5393 sayılı Kanun uyarınca Belediyelerin uhdesinde yürütülmekte olan Kentsel Dönüşüm uygulamaları kapsamında konut, eğitim, sağlık, ticaret gibi tüm sosyal donatılar ile altyapı (yollar, su hatları, vs.) üretimi gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, ülke genelindeki kamu kurum ve kuruluşlardan gelen talepler doğrultusunda arsa devri ve/veya nakit ödeme (ödenek aktarımı) karşılığında sağlık, eğitim, güvenlik, lojman, spor tesisleri, sevgi evleri ve yurtlar gibi birçok sosyal amaçlı tesis uygulamaları da yapılmaktadır.

- **İller Bankası Anonim Şirketi** tarafından; yerel yönetimlerin talep etmesi halinde halihazır harita üretimi, mekânsal planlamadan peyzaj düzenlemesine kadar her tür ve ölçekte planlama, kent bilgi sistemi, jeolojik ve jeoteknik etüt, yenilenebilir enerji, hizmet binası, sosyal-kültürel tesis, otopark gibi üstyapı (birleşik) tesisleri; içme suyu temin-depolama-arıtma, atık su şebeke ve arıtma ve katı atık gibi altyapı proje ve tesisleri gibi alanlarda finansman desteği sağlanmakta, proje geliştirilmekte, danışmanlık ve teknik hizmet verilmekte, projenin uygulanması üstlenilmektedir.

Ayrıca proje, altyapı, üstyapı, diğer altyapılar, şehircilik projeleri, malzeme, araç-gereç, nakit destek, nakit, gayri nakdi krediler verilmektedir.

- **Vilayetler Hizmet Birliği** tarafından; 2012 yılında bazı illerde bulunan tarihi eserlerin restorasyonunu yaptırabilmek için ödenek aktarımına başlanmıştır.

Belediyeler, KENTGES'de yer alan eylemler ile ilgili gerçekleştirecekleri çalışmalarında yukarıda özet olarak verilen, rapor içerisinde detayları verilen mali ve teknik yardımlardan faydalanabileceklerdir.

KAYNAKÇA

AKTAŞ, A. (2011). Belediyelerin Mali Yapısı ve Bütçeleme Süreci. *Sayder Dış Denetim Dergisi*, 92-103.

Fatih ACAR, D. F. (2013). *Tüm Yönleriyle Belediye Gelirleri*. Ankara: Türkiye Belediyeler Birliği.

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü. (2013). 11 12, 2013 tarihinde <http://www.migm.gov.tr/MahalliIdareler.aspx> adresinden alındı

ORTAK, A. (2011). Belediyelerin Borçlanması. *Sayder Dış Denetim Dergisi*, 173-181.

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü
KENTGES İzleme Birimi

2179. Sokak No:5 Söğütözü Çankaya /ANKARA

Tel 312 410 2311

Faks 312 284 7489

<http://www.kentges.gov.tr>

<http://www.csb.gov.tr>

Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve
Eylem Planı

2010-2023